ΚΟΡΙΝΝΑ

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑ

ΥΠ ΕΔΙΔΟΜΕΝΟΝ

ΧΡΗΣΤΟΥ Σ. ΧΙΩΤΟΥ

ΕΤΟΣ Γ'. ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 1877 ΦΥΛΛ. Ζ'.

ΤΟ ΔΡΑΜΑ ΚΑΙ Ο ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

ὑπὸ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΒΥΘΟΥΛΚΑ τ. φ.

(συν. ὅρα φυλ. στ.)

δ'. Περὶ ὑπηρετῶν, ἐνδυμάτων, προσωπείων αὐτῶν, χοροῦ καὶ χορηγοῦ.

Ἂν καὶ ὁ ἐκ Σταγείρων φιλόσοφος δὲν ἀναφέρει τίς ἐφεῦρε τὸν πρῶτον ὑποκριτὴν, μεταγενέστεροι ὅμως συγγραφεῖς ὁμολογοῦσιν ὅτι ἐφευρέτης ὑπῆρξεν ὁ ἐν Νικαρίᾳ γεννηθεὶς Θέσπις. Ἐν τῷ δήμῳ τούτῳ τῆς Ἀττικῆς ἡ λατρεία τοῦ Διονύσου ἦν ἀρχαιοτάτη ὡς καὶ ὁ μετὰ ταύτης συνδεδεμένος διθύραμβος. Ἤδη ὁ ἀττικὸς ἥρως καὶ πατὴρ τῆς ἀτυχοῦς Ἐφιγόνης Ἰκαρίας εἰσήγαγεν εἰς τὴν χώραν ταύτην τὴν ἄμπελον· ἀλλ' ὡς ἐν Ἄργει, ἐν Θήβαις καὶ ἀλλαχοῦ, οὕτω καὶ ἐνταῦθα ἡ εἰσαγωγὴ τῆς ἀγροτικῆς ταύτης λατρείας συνδέεται μετὰ τραγικῶν συμβάντων. Ὁ Ἰκάριος ἐφονεύθη ὑπὸ τῶν δημοτῶν αὐτοῦ, οἵτινες μετ' ὀλίγον παρεδόθησαν εἰς οἰμωγάς· ἡ δὲ θυγάτηρ τὸν πατέρα ζητοῦσα καὶ ἀντὶ τούτου τὸ πτῶμα εὑροῦσα, κατέστρεψε τὸν βίον. Διὰ τοῦτο δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς βέβαιον, ὅτι ὁ μῦθος τοῦ Ἰκαρίου καὶ τῆς Ἐφιγόνης εἶνε τὸ ἀρχαιότατον θέμα τῆς ἀττικῆς τραγῳδίας. Ἐκ τῶν περιστάσεων τοῦ βίου τοῦ Θέσπιδος εἶνε μόνον γνωστὸν τὸ ἀνέκδοτον, καθ' ὃ ὁ Σόλων ἀπεδοκίμασε τὸν νεωτερισμὸν τοῦ ποιητοῦ. Ὁ μέγας τῆς ἀρχαιότητος νομοθέτης ὢν καὶ ἐν τῷ γήρατι φιλήκοος καὶ φιλομαθὴς, παρέστη θεατὴς τῆς ὑποκρίσεως τοῦ Θέσπιδος. Τοσοῦτον ἐξεπλάγη ὁ γέρων Ἀθηναῖος ἰδὼν τὸν Θέσπιν ὑποκρινόμενον, ὥστε πλησιάσας αὐτὸν, τὸν ἠρώτησεν ἂν δὲν αἰσχύνηται πρὸ τοσούτων θεατῶν, τηλικαῦτα ψευδόμενος· ὁ δὲ Θέσπις ἀπεκρίθη, ὅτι δὲν εἶνε δεινὸν τὸ λέγειν καὶ πράττειν μετὰ παιδιᾶς τοιαῦτα. Ἀλλ' ὁ Σόλων ἀκούσας ταῦτα ἐπάταξε τὴν γῆν διὰ τῆς βακτηρίας ἐπειπὼν, ὅτι τὴν παιδιὰν ταύτην ἐπαινοῦντες καὶ τιμῶντες, ταχέως θέλομεν εὑρεῖ ἐν τοῖς συμβολαίοις. (Πλούτ. ἐν Β. Σολ. 29.) Ἐλθὼν κατόπιν ὁ Αἰσχύλος, προσέθηκε τὸν δεύτερον, ἵνα παρασκευάσῃ ἀγωνισμὸν ἐπὶ τῆς σκηνῆς, διότι ὁ χορὸς ἔχων ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ θέσιν παθητικὴν, δὲν ἦν ἁρμόδιος εἰς πρᾶξιν αὐτοτελῆ καὶ ἐνέργειαν. Ἡ ὑποκριτικὴ ἦτο τέχνη λίαν ἀνεπτυγμένη τὸ πάλαι καὶ δύσκολος, διότι ἀπῄτει οὐ μόνον ἔξοχα φυσικὰ προτερήματα τοῦ τε σώματος καὶ τῆς φωνῆς, ἀλλὰ καὶ παιδείαν ἀκριβῆ καὶ ἄσκησιν διαρκῆ καὶ ἐπίμονον. Ἐσπούδαζον λοιπὸν οἱ ποιηταὶ ἐξ ἑνὸς μὲν νὰ ὠφελῶνται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐκ τῶν ὀλίγων τούτων καὶ δεξιῶν, ἀφ' ἑτέρου δὲ νὰ ἀποκρύπτωσι πάσῃ δυνάμει τὴν δυσάρεστον ἐντύπωσιν τῶν μετρίων καὶ ἀδεξίων ἠθοποιῶν. Ἐλθὼν μετὰ τὸν Αἰσχύλον ὁ Σοφοκλῆς, προσέθηκε τέλος τὸν τρίτον ὑποκριτήν. Διὰ τοῦ νεωτερισμοῦ τούτου ἀπέκτησεν ἡ ἀρχαία τραγῳδία πᾶν τὸ ἀναγκαιοῦν εἰς τὴν φύσιν αὐτῆς, διότι ἔνθεν μὲν προσέλαβεν ἱκανὴν ποικιλίαν καὶ κίνησιν περὶ τὴν πρᾶξιν, ἀφ' ἑτέρου δὲ διεφύλαξε τὴν ἁπλότητα, τὸ εὐσύνοπτον καὶ τὸ εὐπερίληπτον, ἀρεταὶ, αἵτινες διακρίνουσι κυρίως τὰ ἔργα τῆς κλασικῆς ἐποχῆς. Ὁ ἀριθμὸς οὗτος διέμεινεν ἀμετάβλητος· διεκρίνοντο δὲ οὗτοι εἰς τρία, καὶ ὠνομάζοντο κατά γε τὴν ἀξίαν τοῦ προσώπου, ὅπερ ὑπεκρίνετο ὁ μὲν πρωταγωνιστὴς, ὅστις ἦτο καὶ τὸ ἄμεσον ὄργανον τῶν ποιητῶν· οὗτος ἀνέπτυσσε τὴν κυρίαν ἰδέαν τοῦ δράματος, ὅπερ ἀπῄτει ἔξοχον πνεῦμα, καὶ ἐρρωμένως ἠγωνίζετο πρὸς τὰς θηλάτους συμφορὰς καὶ δεινὰς περιπετείας τοῦ βίου, ὁ δὲ δευτεραγωνιστὴς ἐξήγειρεν εἰς τὴν καρδίαν τοῦ πρωταγωνιστοῦ λυπηρὰ ἢ χαρμόσυνα αἰσθήματα, καθ' ἃς ἤγγελλεν αὐτῷ ἀγγελίας, ὁ δὲ τριταγωνιστὴς ἐπηύξανε τὰ δεινὰ τοῦ ἥρωος τοῦ δράματος διὰ τοῦ ἀπαθοῦς αὐτοῦ τρόπου. Τὰ ἐπιφανῆ πρόσωπα τοῦ δράματος ἠκολούθουν πλεῖστα πρόσωπα ἅπερ δορυφορήματα ἐκαλοῦντο. Πάντα τὰ πρόσωπα, καὶ αὐτῶν τῶν γυναικῶν, ὑπεκρίνοντο ὑπ' ἀνδρῶν. Προσήρχοντο δὲ οἱ ὑποκριταὶ ἐπὶ τῆς σκηνῆς, ἀφοῦ πρῶτον καλῶς ἐξησκοῦντο κατὰ τὴν φωνὴν, τὴν στάσιν τοῦ σώματος καὶ τὴν μνήμην. Ἡ δὲ στολὴ αὐτῶν ἦτο, ἀναλόγως πρὸς τὴν ἑορτὴν τοῦ Διονύσου, φανταστικὴ, πομπώδης, μεγαλοπρεπὴς

καὶ διαποίκιλος. Ὑπὸ τοὺς πόδας ἐφόρει ὁ ὑποκριτὴς κόθορνον, ὑπόδημα 0,33 τοῦ μέτρου ὑψηλὸν, ὡρισμένον ὅπως ἐπαυξάνῃ τὸ μέγεθος μέχρι τοῦ ὑπερανθρώπου, καὶ καθιστᾷ τὸ βάδισμα βραδὺ καὶ μεγαλοπρεπὲς, καὶ μακρόθεν ἠχοῦν· ἔθετον δὲ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ἐπίθεμά τι ὄγκος καλούμενος, ὅπερ ἀνυψούμενον ὑπὲρ τὸ πρόσωπον, εἶχε τὸ σχῆμα λαβδοειδές. Εἰς τὴν ἐπιμήκυνσιν τούτων ἀνταπεκρίνετο ἡ εὔρυνσις τοῦ σχηματισμοῦ διὰ τῆς ἐπιθέσεως προσκεφαλαίων (τυλῶν) ἐπὶ τοῦ ἄνω μέρους τοῦ σώματος. Τὰ δὲ προσωπεῖα, ἅτινα προῆλθον ἐκ τῆς συνηθείας τοῦ ἐπικρύπτειν τὸ πρόσωπον κατὰ τὰς βακχικὰς τελετὰς, ἀπέδησαν χρησιμώτατα εἰς τὴν τραγῳδίαν, διότι οὐ μόνον ἐκάλυπτον τὸ γνωστὸν πρόσωπον τοῖς θεαταῖς, ἀλλὰ περιέβαλλον αὐτὸν καὶ ἰδανικόν τινα τύπον, ὃν ὑπερβαλλόντως ἀγαπᾷ ἡ ἀρχαία τραγῳδία. Καὶ τὸ μὲν τραγικὸν προσωπεῖον οὔτε δύσμορφον ἦτο, οὔτε ἐπίτηδες διεστραμμένον, ὡς τὸ κωμικόν· οὐχ ἧττον ὅμως τὸ στόμα τὸ κεχηνὸς, τὰ διηνεῳγμένα ὄμματα, οἱ βαθεῖς χαρακτῆρες, καὶ τὸ λαμπρὸν καὶ ἐκφραστικὸν χρῶμα, ἐσήμαινον τρανῶς ὅτι τῶν τραγικῶν ἡρώων τὰ πάθη εἶνε πολὺ βιαιότερα τῶν κοινῶν ἀνθρώπων. Ὑπὸ τὰ προσωπεῖα, οὔτε μομφασμὸς διεφαίνετο, οὔτε νεῦμα· ταῦτα ἐνίσχυον καὶ τὸν τόνον τῆς φωνῆς, καίτοι εἶναι βέβαιον, ὅτι ἡ φωνὴ τῶν τραγικῶν ὑποκριτῶν ἦτο διαφερόντως ἰσχυρὰ καὶ λαμπρὰ, τὸ μὲν ἐκ φύσεως, τὸ δὲ ἐκ μακρᾶς καὶ ἐπιμελοῦς ἀσκήσεως. Ἐδηλοῦτο δὲ ἐκ τῆς κατασκευῆς τοῦ προσωπείου, ἀνὴρ ἢ γυνὴ, γέρων ἢ νέος. Πλὴν τῶν ὑποκριτῶν παρῆσαν ἐπὶ τῆς σκηνῆς καὶ ἄλλα πρόσωπα, ἅτινα κωφὰ ἢ κενὰ ἐλέγοντο.

Κατ' ἀρχὰς ὁ χορὸς ἦτο πλῆθός τι παίδων ἢ ἀνδρῶν, οἵτινες ἐν τῇ ἑορτῇ θεοῦ τινος, ἰδίᾳ τοῦ Διονύσου, ὠρχοῦντο κύκλῳ περὶ τὸν καίοντα βωμὸν αὐτῶν, καὶ ᾖδον τὸν διθύραμβον. Πρὸ τοῦ Αἰσχύλου ὁ χορὸς συνίστατο ἐκ 50 χορευτῶν· οὗτος διετήρησε μὲν τὸν ἀριθμὸν, διεῖλεν ὅμως ἰδίως εἰς 4 τμήματα, ὧν ἕκαστον ἐκ 12 χορευτῶν συνιστάμενον, ἀνῆκεν εἰς ἓν τῶν δραμάτων τῆς τετραλογίας· ὁ δὲ Σοφοκλῆς κύξησε τὸν ἀριθμὸν τοῦτον τῶν χορευτῶν εἰς 15, οἵτινες ἐτάσσοντο εἰς τετράγωνον σχῆμα ἐπὶ τῆς ὀρχήστρας. Διῃρεῖτο δὲ ὁ χορὸς εἰς δύο ἡμιχόρια, ὧν ἑκάτερον εἶχεν ἡγεμόνα, κορυφαῖον καλούμενον, ὅστις διελέγετο αὐτὸς ἀντὶ τοῦ χοροῦ, πρὸς τοὺς ὑποκριτὰς, καὶ ὅτε κατήργετο, συνεπήχει ἅπας ὁ χορός. Κατὰ τὸν Ἀριστοτέλην, ἡ τραγῳδία διαιρεῖται εἰς πρόλογον, τὸ μέρος δηλαδὴ ἐκεῖνο τῆς τραγῳδίας, ὅπερ προηγεῖται τῆς πρώτης εἰσόδου τοῦ χοροῦ, εἰς ἐπεισόδιον, δηλ. πᾶν τὸ κείμενον μεταξὺ τῶν χορικῶν· εἰς ἔξοδον, δηλ. τὸ μέρος ὅλον τῆς τραγῳδίας μεθ' ὃ οὐκ ἐςι χοροῦ μέλος· χορικοῦ δὲ μέρους εἶνε ἡ πάροδος ἤτοι τὸ χορικὸν ᾆσμα ἐν τῇ πρώτῃ εἰσόδῳ τοῦ χοροῦ, ὅπερ ἦτο συνήθως ἐν ἀναπαιστικῷ ρυθμῷ καὶ ᾤδετο ὑφ' ὁλοκλήρου τοῦ χοροῦ. Εἰς πάντα τὰ ᾄσματα τοῦ χοροῦ, διαλάμπει ἡ ἀπαθὴς γνώμη αὐτῶν, ἥτις σαφηνίζεται ἐξωτερικῶς διὰ καλῶν καὶ σεμνοπρεπῶν ὀργημάτων, ὥστε τὰ χορικὰ μέλη τῆς τραγῳδίας ὁμοιάζουσι κατά τε τὴν ὑπόθεσιν καὶ τὸ εἶδος πρὸς τὰ ᾄσματα τοῦ Στασιχόρου, Πινδάρου καὶ Σιμωνίδου. Οἱ χορευταὶ δὲ ἡμιλλῶντο πρὸς ἀλλήλους, καὶ διὰ τῶν λαμπρῶν στολῶν, καὶ διὰ τῶν ἐπιδεξίων ὀρχήσεων, καὶ διὰ τῶν μετὰ χάριτος ᾠδῶν. Ἐὰν ὁ χορὸς κατ' ἀρχὰς ἦν ὁ πυρὴν τοῦ δράματος, μετέπειτα ὅμως ἀπέβαλλε βαθμηδὸν τὴν σημασίαν του, μέχρις οὗ παρ' Εὐριπίδῃ ἀπέβη ἁπλοῦς δραματικὸς τύπος. Καὶ δὲν ἔμεινε μὲν ἄσχετος μέχρι τέλους ὁ χορὸς πρὸς τὸ λοιπὸν δρᾶμα, ὡς ἐπὶ Θέσπιδος, ἀλλ' ὅμως δὲν συμπαρεσύρθη καὶ εἰς τὸν στρόβιλον τῶν παθῶν τῶν δρώντων προσώπων, ἀλλ' ἔμεινεν ἀπέναντι αὐτῶν ὅς τις ἀπαθὴς ἀλλ' ἅμα δίκαιος καὶ φιλάνθρωπος θεατὴς καὶ κριτὴς, ἐκφράζων τὰ αἰσθήματα καὶ τὰς ἰδέας του εἰς χορικὰ μέλη, ἅτινα παρὰ τῷ Αἰσχύλῳ, Σοφοκλεῖ καὶ Ἀριστοφάνῃ ἁμιλλῶνται πολλάκις κατὰ τὰς ποιητικὰς ἀρετὰς καὶ καλλονὰς πρὸς τὰ ἄριστα ποιήματα τῶν λυρικῶν καὶ μελοποιῶν. Ἵνα μὴ ἐπὶ μακρὸν μηκύνω τὸν λόγον, παραλείπω ἄλλα μέρη τοῦ χοροῦ, καὶ λέγω ἐν βραχέσι περὶ χορηγείας, ἤτοι τοῦ χορηγοῦ.

Ἡ χορηγεία ἦτο λειτουργία, καθ' ἣν οἱ πλουσιότεροι τῶν Ἀθηναίων ἐδαπάνουν ὑπὲρ τῆς φυλῆς εἰς ἣν ἀνῆκον, πρὸς ἄσκησιν τῶν χορευτῶν καὶ παρασκευὴν δράματος. Ὁ προμηθεύων δι' ἰδίων ἐξόδων τοὺς χοροὺς ἐκαλεῖτο χορηγὸς, ὅστις ὤφειλε νὰ πληρώνῃ οὐ μόνον τὸν χοροδιδάσκαλον, ἀλλὰ καὶ αὐτοὺς τοὺς χορευτὰς, καὶ νὰ διατρέφῃ αὐτοὺς ἐνόσῳ ἐδιδάσκοντο, χορηγῶν αὐτοῖς τροφὴν ἐπιτηδείαν πρὸς ἐνίσχυσιν τῆς φωνῆς αὐτῶν καὶ νὰ παρέχῃ κατάλληλον οἴκημα. Καὶ εἰς μὲν τὸν τραγικὸν χορὸν ἐδαπανῶντο 3,000 δραχμὰς, εἰς δὲ τὸν κωμικὸν 1,600. Ἐν γένει αἱ δαπάναι τῶν χορηγῶν ἦσαν μεγάλαι. Ὁ χορηγὸς πρὸς ἀμοιβὴν ἐλάμβανε τρίποδα, φέροντα ἐπιγραφὴν, ἐν ᾧ ἦτο γεγραμμένον τὸ ὄνομα τοῦ νικητοῦ τῆς φυλῆς αὐτοῦ, τοῦ ἄργοντος, καὶ ἐνίοτε τοῦ ποιητοῦ καὶ τοῦ δράματος, δι' οὗ ἡ νίκη ἐγένετο. (ἀκολουθεῖ)

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΝΕΡΑΝΤΖΗΣ.

Ὁ δόκτωρ Γεώργιος Νεράντζης ἐγεννήθη ἐν Ζακύνθῳ τὴν 10 Νοεμβρίου 1823 ἐκ διακεκριμένης οἰκογενείας. Πεμφθεὶς ἐν τῇ νεαρᾷ αὐτοῦ ἡλικίᾳ εἰς Ἰταλίαν πρὸς ἐκπαίδευσιν, ἐσπούδασε τὴν ἰατροχειρουργικὴν ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τῆς Πίζης, ἔνθα ἔτυχε, μετὰ πανδήμων χειροκροτήσεων, διδακτορικοῦ διπλώματος τὴν 2 Ἰουλίου 1847.

Ἐπισκεφθεὶς τὰ Βασιλικὰ νοσοκομεῖα τῆς Εὐρώπης, ἀπέκτησε τὴν ἀναγκαίαν πεῖραν, καὶ ἐπανῆλθεν ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ, μετερχόμενος τὸ 1849 τὸν ἰατρόν· διωρίσθη δὲ τοιοῦτος παρὰ τοῖς ἐγκληματικοῖς δικαστηρίοις Ζακύνθου. Περὶ τὸ τέλος τοῦ 1851, παραιτηθεὶς

τῆς δημοσίας θέσεως, μετέβη τὴν 4 Ἀπριλίου τοῦ 1852 εἰς Κωνσταντινούπολιν, καὶ ἐνταῦθα ἐξήσκει αἰσίως τὰ τῆς ἐπιστήμης του. Τὴν 23 Φεβρουαρίου τοῦ 1853, ὁ ἐξοχώτατος W. Paulet, γενικὸς στόλαρχος τῆς Μεγάλης Βρεττανίας ἐν Βοσπόρῳ, προτάσει τοῦ ἐξοχωτάτου Στρατφὼρδ Κάνιγγος λόρδου Ρεδικλῆφ, πρέσβεως τῆς Ἀγγλίας ἐν Κωνσταντινουπόλει, ἐξελέξατο τὸν Γεώργιον Νεράντζην διευθυντὴν τοῦ νοσοκομείου τοῦ συσταθέντος ὑπὲρ τῶν αἰχμαλώτων Ρώσσων τοῦ Κριμαϊκοῦ πολέμου, ἐν τῷ ναυστάθμῳ τῆς Κωνσταντινουπόλεως.

Αἱ μετὰ μεγίστης φιλανθρωπίας ἐπιδαψιλευόμεναι ὑπὸ τοῦ Νεράντζη φροντίδες τοσοῦτον ἐξετιμήθησαν, ὥστε ἡ Α. Μ. ὁ Αὐτοκράτωρ τῆς Ρωσσίας, διὰ τῆς μεσιτείας τοῦ πρέσβεώς του, Κ. Α. Βουτινιέφ, ἐξεδήλωσε τὴν εὐαρέσκειάν του, δωρήσας αὐτῷ ταμβακοθήκην χρυσῆν πεποικιλμένην μὲ ἀδάμαντας.

Κατὰ τὸ ἔτος 1857 ὁ Δρ. Νεράντζης ὠνομάσθη γενικὸς γραμματεὺς τῆς Ἰατρικῆς Αὐτοκρατορικῆς ἑταιρίας ἐν Κων]πόλει καὶ διαδοχικῶς ἐξεπλήρου τὰ καθήκοντα τοῦ Αὐτοκρατορικοῦ γραμματέως τῆς ἰδίας ἑταιρίας, ὡς συνεργάτου πρὸς σύνταξιν τῆς Ἰατρικῆς ἐφημερίδος τῆς Ἀνατολῆς, ἔνθα κατεχώρισε πολλὰς ἐνδιαφερούσας πραγματείας, ἐξ ὧν οἱ μᾶλλον ἀξιοσημείωτοι εἰσὶν αἱ ἑξῆς. «Ὁ Θρᾳκικὸς Βόσπορος», «Αἱ νῆσοι τῶν πριγκίπων», «Οἱ ἀρχαῖοι ἐγίνωσκον τὰ ἀλεξιτήρια;» «Πρέπει νὰ μεταχειρίζεταί τις εὐδοκίμως τὰς ἀνιάτους ἀσθενείας;», «Περὶ τοῦ τρόπου, δι' οὗ μεταχειρίζονται τοὺς πνιγμένους ἐν Κων]λει, καὶ ὁδηγίαι πρὸς παροχὴν βοηθειῶν πρὸς τοὺς πνιγομένους». «Παρατηρήσεις τινὲς περὶ τῆς Ὠοτομίας ἐν Ἀγγλίᾳ καὶ Γαλλίᾳ, καὶ περὶ τοῦ ἐν ἰσχύϊ φαρμακευτικοῦ κανονισμοῦ ἐν Τουρκίᾳ». «Περὶ ἐφαρμογῆς τοῦ κανονισμοῦ τοῦ ἀφορῶντος τὴν ἐξάσκησιν τῆς ἀστυκοϊατρικῆς ἐν Τουρκίᾳ, ἐπὶ τῆς ἐπιδημίας τοῦ Hindjè ἐν τῷ Ἱερὰκ Ἀραβί κτλ».

Ἐγένετο ταὐτοχρόνως μέλος τοῦ πολιτικοῦ Ἰατρικοῦ συμβουλίου, μετὰ τῶν καθηκόντων τοῦ γραμματέως, ἅτινα ἐξήσκει ὑπὲρ τὰ εἴκοσι ἔτη. Κατὰ τὴν μεγάλην ἐπιδημίαν τῆς χολέρας (1865) ἀνεχώρησεν, ὅπως ἀνεύρῃ τὰ ἀπαιτούμενα μέσα πρὸς περιστολὴν τῆς μάστιγος ταύτης.

Κατὰ τὸ 1868 συνεκαλέσθη παρὰ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει ὑγειονομικῆς συνελεύσεως, ὅπως ἐνδείξῃ τὰ προληπτικὰ μέσα τῆς εἰσβολῆς τῆς ἰνδικῆς χολέρας.

Εἰς τὸν Δρ. Νεράντζην ἐνεπιστεύθη ἡ Ὀθωμανικὴ Κυβέρνησις τὴν θέσιν τοῦ γραμματέως τῆς Συνελεύσεως, εἰς ἣν μετὰ μεγίστης φιλοτιμίας ἐξεπλήρωσε τὰ καθήκοντα αὐτοῦ. Κατὰ τὸ ἔτος δὲ 1867, πρὸς ἀμοιβὴν τῶν ἐν τῇ ρηθείσῃ συνελεύσει ὑπηρεσιῶν του, ὠνομάσθη μέλος τοῦ ἀνωτάτου συμβουλίου περὶ τῆς ὑγείας τῆς Αὐτοκρατορίας, καὶ συντάκτης τῆς ρητοςραφίας της, ἔνθα ἐξεπλήρωσε τὰ καθήκοντα αὐτοῦ μετ' ἐξαιρέτου ὀξυνοίας καὶ ἀξιοσημειώτου διακρίσεως.

Κατὰ τὸ 1868 ὁ Νεράντζης ἀνεχώρησεν εἰς Ἀσίαν ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ τοῦ Βαγδάτου, μὲ δημόσιον ἐντολὴν ἵνα ἐξετάσῃ ἀσθένειάν τινα, ἥτις ἐνομίζετο ὅτι ἦτο ἡ πανώλης, ἀναφανεῖσα ἐν τοῖς περιχώροις τῆς Μεσοποταμίας. Ἐπιστρέψας δὲ προσήγαγεν ἀξιοθαύμαστον ἔκθεσιν διασκεδάσασαν πᾶσαν ἀμφιβολίαν.

Κατόπιν τῷ ἐπετράπη παρὰ τῆς ὑγειονομικῆς διαχειρίσεως νὰ διοργανώσῃ ἐν λοιμοκαθαρτήριον ἐν Θεσσαλονίκῃ, κατὰ τὰς ἀρχὰς ἃς συνέστησεν ἡ διεθνὴς ὑγειονομικὴ συνέλευσις τῆς Κωνσταντινουπόλεως, καὶ ἐξεπλήρωσε τὴν ἀποστολήν του ἐπισύρας τὴν γενικὴν ἐπιδοκιμασίαν.

Καθ' ὅλον τὸ ἐν τῇ Ἀνατολῇ στάδιόν του, ὁ Νεράντζης ἀπήλαυσε μεγίστης ὑπολήψεως καὶ ἐκτιμήσεως παρὰ τῶν διακεκριμένων συνεταίρων καὶ συνεργατῶν του. Ἡ δὲ Αὐτοκρατορικὴ Κυβέρνησις οὐχὶ μόνον ἐνέγραψεν αὐτὸν ἐν τῷ καταλόγῳ τῶν ἐχόντων ἀξιώματα, ἄνευ τῆς παραιτήσεως αὐτοῦ ἐκ τῆς ἑλληνικῆς ἐθνικότητος, ἀλλὰ καὶ διὰ τοῦ παρασήμου τοῦ Santé Sinf-Muntaziè ἐκόσμησε, κατόπιν δὲ καὶ μὲ ἐκεῖνο τοῦ Muntemaiz β'. βαθμοῦ ἀ. τάξεως. Πλεῖσται δὲ Κυβερνήσεις τὸν ἐτίμησαν διὰ τῶν παρασήμων των, καὶ πολλαὶ ἐπιστημονικαὶ ἑταιρίαι ἐπωνόμασαν αὐτὸν ἐπίτιμον καὶ ἀντεπιστέλλον μέλος.

Τὰ παράσημα, δι' ὧν ὁ Δρ. Νεράντζης ἐκοσμεῖτο εἰσὶ τὰ ἑξῆς.

1) 1865 8 Ὀκτωβρίου. Παράσημον τοῦ Medjidiè γ'. τάξεως (Τουρκίας).
2) 1866 8 Μαρτίου. Τὸν ἀργυροῦν σταυρὸν τοῦ Σωτῆρος (Ἑλλάδος).
3) 1866 7 Νοεμβρίου. Αὐτοκρατορικὸν παράσημον τοῦ τάγματος τῆς τιμῆς (Γαλλίας)
4) 1867 8 Ἰανουαρίου. Παράσημον τῆς ἀξίας τῆς Α. Α. τοῦ Πάπα Πίου IX.
5) 1867 14 Ἰανουαρίου. Παράσημον Ὀσμανιὲ δ'. τάξεως (Τουρκίας).
6) 1867 9 Μαρτίου. Παράσημον τῆς Θεοτόκου Εὐαγγελιστρίας (Πορτογαλλίας).
7) 1868 14 Νοεμβρίου. Βασιλικὸν παράσημον τοῦ στέμματος δ'. τάξεως (Πρωσσίας).
8) 1869 4 Φεβρουαρίου. Ταξιάρχης τοῦ στρατιωτικοῦ τάγματος τῆς Θεοτόκου Εὐαγγελιστρίας. (Πορτογαλλίας).
9) 1869 31 Μαρτίου. Ταξιάρχης τοῦ τάγματος τῆς καθολικῆς Ἰσαβέλλης. (Ἱσπανίας).
10) 1869 14 Ὀκτωβρίου. Αὐτοκρατορικὸν καὶ Βασιλικὸν παράσημον τοῦ ἁγίου Ἰτανισλάου β'. τάξεως (Ρωσσίας).
11) 1871 30 Δεκεμβρίου. Ταξιάρχης τοῦ στέμματος τῆς Ἰταλίας.
12) 1873 14 Ἰουνίου. Τὸν χρυσοῦν σταυρὸν τοῦ Σωτῆρος (Ἑλλάδος).

Προσέτι καὶ τὰ ἑξῆς Ἀκαδημαϊκὰ πτυχία.

1) 1856 17 Αὐγούστου. Τῆς Αὐτοκρατορικῆς ἑταιρίας Κωνσταντινουπόλεως.
2) 1857 10 Δεκεμβρίου. Τῆς φυσικοϊατρικῆς καὶ στατιστικῆς ἀκαδημίας τοῦ Μιλάνου.
3) 1860 17 Ἰουλίου. Τῆς ἰατροχειρουργικῆς ἀκαδημίας τῆς Γενεύης.
4) 1861 27 Νοεμβρίου. Τοῦ ἰατρικοῦ καθιδρύματος Βαλεντίας.

5) 1866 9 Ὀκτωβρίου τοῦ φαρμακευτικοῦ ἐκπαιδευτηρίου Βαρκελώνης.
6) 1868 5 Νοεμβρίου τῆς Ἰταλικῆς γεωγραφικῆς ἑταιρίας τῆς Φλωρεντίας.

Ἰδοὺ πᾶν ὅ,τι ἀνήκει εἰς τὸν δημόσιον βίον τοῦ Γεωργίου Νεράντζη. Ὅσον δὲ ἀφορᾷ τὸν ἰδιωτικὸν αὐτοῦ χαρακτῆρα, διεκρίνετο διὰ τὰ φιλανθρωπικά του αἰσθήματα, καὶ διὰ τὴν ἀπαράμιλλον ἀνεξαρτησίαν του, ὡς βεβαιοῦσιν οἱ πολυπληθεῖς αὐτοῦ φίλοι, οἵτινες κατετάσσοντο ἐν τοῖς διασημοτέροις κύκλοις παντὸς τόπου ἔνθα διέτριψε. Φύσει χωλόδους, καὶ μελαγχολικοῦ ἰδιώματος ὢν κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη τοῦ βίου του, οὐδέποτε ἐνομίζετο εὐτυχής. Μεμακρυσμένος δὲ τῶν συγγενῶν του, δὲν ἐδοκίμασε τὴν γλυκεῖαν ἐκείνην οἰκογενειακὴν στοργήν, ἥτις ἠδύνατο νὰ καταστήσῃ τὸν βίον αὐτοῦ πολύτιμον καὶ εὐάρεστον.

Μεταξὺ τῶν ἐγγράφων, ἅτινα τὸ Ἑλληνικὸν προξενεῖον ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ εὗρεν, ὑπῆρχε καὶ σχέδιον ἐπιστολῆς τινος ἣν πρὸς φίλον του ἀπέστειλεν, ὑπὸ ἡμερομηνίαν 30 Νοεμβρίου 1867, ἐν ᾗ, σὺν τοῖς ἄλλοις, ἐξιστόρει διὰ ζωηροτάτων χρωμάτων, ὅτι ἡ ζωή του ἦτο βάρος· προσέθετε δὲ ὅτι δὲν ἠδύνατο πλέον νὰ ἦναι ἀληθῶς ἐπωφελὴς οὔτε ἐν Κωνσταντινουπόλει, οὔτε ἀλλαχόθεν.

Ὑπὸ τὸ βάρος τῶν λυπηρῶν τούτων λογισμῶν ὁ Νεράντζης ἐτελεύτησε τὴν 3 Μαρτίου 1877, συμπληρώσας ἐντίμως καὶ ἐπωφελῶς τὸ πεντηκοστὸν τρίτον τῆς ἡλικίας του ἔτος.

«Phare de Vosphore» Γ. Σ. Γ.

Ἡ κατωτέρω πραγματεία τοῦ δικηγόρου κ. Δ. Σωμερίτη, ἀνεγνώσθη παρὰ τοῦ ἰδίου, ὅτε ἐν Ἀθήναις ἐσπούδαζεν, ἐν τῷ φιλολογικῷ συλλόγῳ «Παρνασσός». Καταχωρίζομεν δὲ αὐτὴν αὐτολεξεὶ, παραλείποντες μόνον τὸ προοίμιον αὐτῆς ὡς οὐδόλως συσχετιζόμενον μὲ τὸν σκοπὸν ἡμῶν. Σ. τ. Δ.

ΠΕΡΙ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟΥ ΒΙΟΥ.

Ἡ οἰκογένεια οὖσα ἓν τῶν ἐξόχως συντελούντων εἰς τὴν εὐδαιμονίαν τοῦ τε ἀτόμου καὶ τοῦ ἔθνους, ἔχει πρὸ πάντων ἀνάγκην ὑγειοῦς διαρρυθμίσεως καὶ ὅσον οἷόν τε τελειοτέρας ὀργανώσεως. Ὁ ἄνθρωπος καθὼς ἐπλάσθη ὑπὸ τῆς φύσεως, ὅταν ἀπὸ νηπίου καταστῇ νέος καὶ ἑπομένως ἄνθρωπος τέλειος, νυμφεύεται τὴν ἐκλεχθεῖσαν ἀπ' αὐτὸν τὸν ἴδιον ἢ ἀπὸ τοὺς γονεῖς του σύζυγον καὶ τεκνογονεῖ· ἰδοὺ ἔχομεν τὴν οἰκογένειαν, τὰ ὑλικὰ οὗ οὕτως εἰπεῖν τῆς οἰκογενείας στοιχεῖα. Ἀλλὰ τὰ στοιχεῖα ταῦτα ἔχουσιν ἀνάγκην συνειρμοῦ τινος, ὅστις ἵνα ἀποβῇ ἐνεργὸς καὶ ὠφέλιμος, ἀνάγκη νὰ περιλαμβάνῃ τὰ ἠθικὰ ἐκεῖνα στοιχεῖα, δι' ὧν καθίσταται πᾶς σύνδεσμος κραταιὸς καὶ ἀδιάσπαστος· τοῦτο ἐπετεύχθη διὰ τοῦ Χριστιανισμοῦ. Ἡ χριστιανικὴ θρησκεία, ἡ μέγαλη αὕτη τῆς ἀνθρωπίνης κοινωνίας εὐεργέτις, περιστείλασα τὸν ἄνθρωπον, ἀναγκάσασα αὐτὸν νὰ θυσιάζῃ τὰ πάθη του, νὰ σέβηται τὴν ἀδυναμίαν τῶν γυναικῶν, ἔθηκε τὴν ὑγιᾶ τῆς οἰκογενείας βάσιν εἰς ἕνα μόνον ἄνδρα καὶ μίαν μόνην γυναῖκα, καὶ διηυκόλυνεν οὕτω τὴν ρύθμισιν τῆς οἰκογενείας, καὶ παρέσχεν αὐτῇ τὴν πρὸς ἐκπλήρωσιν τοῦ προορισμοῦ αὐτῆς ἀπαιτουμένην ἰσχύν· ἡ ἀρχαία οἰκογένεια συνιστάμενη κυρίως εἰς τὸν πατέρα, ἥκιστα δὲ καὶ εἰς τὴν μητέρα, ψυχὴν δ' ἔχουσα οὐχὶ τόσον τὴν φιλοστοργίαν ὅσον τὴν τοῦ γένους ὑπερτφάνειαν, διατελοῦσα δὲ καὶ ὑπὸ τὸ βάρος τῆς φύσει ἀποσυνθετικῆς τῆς οἰκογενείας πολυγαμίας, δὲν ἐκέκτητο τὰς ἀπαιτουμένας δυνάμεις, δι' ὧν νὰ δυνηθῇ νὰ ἐκπληρώσῃ τὸν ὑψηλὸν αὐτῆς προορισμόν, οὐδὲ νὰ συντελέσῃ εἰς τὴν ἐν γένει τῆς τε ἰδίας Πατρίδος καὶ τῆς καθόλου ἀνθρωπότητος εὐδαιμονίαν. Ἀλλὰ τίς ὁ τρόπος δι' οὗ δύναται ἡ οἰκογένεια τὸν σκοπὸν αὐτῆς νὰ ἐπιτελέσῃ; Ἐπαρκεῖ τάχα ἡ συστολὴ τῆς οἰκογενείας εἰς τὸν περιορισμὸν τῶν προσώπων, τὸν ὑπὸ τῆς Χριστιανικῆς Θρησκείας καθιερωθέντα; Βεβαίως τοῦτο εἶναι μία ἐγγύησις, ἀλλ' ἀπαιτεῖται, ὅπως ἀπιβῇ γόνιμος, νὰ συνοδεύηται ὑπὸ τῆς τηρήσεως τῶν ὑψηλῶν καθηκόντων ἀμφοτέρων τῶν συζύγων. Ἀλλ' ὅπως τηρηθῶσι ταῦτα ἀπαιτεῖται νὰ ὑπάρχῃ μεταξὺ αὐτῶν ἡ σύμπνοια τῶν ἰδεῶν καὶ τῶν αἰσθημάτων, ἡ διὰ τῆς ἀγάπης κρατυνομένη, ἰδοὺ δὲ ἴσως ὁ λόγος, δι' ὃν οἱ ἐπὶ τοῦ δεσμοῦ τῆς οἰκογενείας φιλοσοφήσαντες ὥρισαν τὸν γάμον ὡς «ταυτότητα ἰδεῶν, αἰσθημάτων καὶ συμφερόντων». Ἐκ τοῦ εὐτυχοῦς ὅθεν ἢ ἀτυχοῦς γάμου ἐξαρτᾶται ἡ τῆς οἰκογενείας ἐπανθὴς ἢ νοσοῦσα κατάστασις· διὰ τοῦτο βλέπομεν ἐν Ἀμερικῇ ὅτι πρὸς σύναψιν γάμου δὲν ἐξετάζεται ἡ ὑλικὴ κατάστασις τῆς γυναικὸς, ἀλλ' ἡ ἠθικὴ αὐτῆς ἀνατροφὴ καὶ ἡ ἐν γένει τοῦ χαρακτῆρος τῆς ἐν ᾗ ἀποτελεῖ μέλος οἰκογενείας ἐκτίμησις. Εἰς τὴν Ἀμερικὴν ἀγαπῶνται καὶ νυμφεύονται, καὶ διότι ἀγαπῶνται, εἶναι εὐτυχεῖς καθ' ὅλην των τὴν ζωὴν, ἐπαναλαμβάνοντες ὁ εἷς πρὸς τὸν ἄλλον ὅτι ἡ ἐκλογή των ἐστηρίζετο εἰς τὸν ἔρωτα· ἔρωτα δὲ λέγοντες δὲν ἐννοοῦσι, φρονοῦμεν, τὸ ἐφήμερον ἐκεῖνο πάθος, ὅπερ παράγει ἡ ἐκ τῆς ἐξωτερικῆς λάμψεως τῆς μορφῆς ἀναλάμπουσα αἴγλη, ἀλλ' ἡ ἐκ τῆς ἐφ' ἱκανὸν χρόνον ἀκριβοῦς ἐξετάσεως τοῦ ἠθικοῦ χαρακτῆρος καὶ τῶν πράξεων αὐτοῦ. Ἄλλως τε πῶς δύναται νὰ συλλάβῃ τις αἴσθημα διαρκὲς καὶ καρποφορίας πολυτίμου πρόξενον εἴς τι πρόσωπον, νὰ παράσχῃ αὐτῷ τὴν παρακαταθήκην τῆς πίστεως καὶ τῆς τιμῆς, ἄνευ προηγουμένης ἐξ ἰδίας ἢ ἀντικειμενικῆς τοὐλάχιστον ἀντιλήψεως, ἐρεύνης καὶ ἐμβριθοῦς ἐκτιμήσεως; Ὁ ἐπὶ τοιούτου ὅθεν θεμελίου ἐρειδόμενος γάμος εἶναι ἀντάξιος πρὸς τὴν ἱερότητα τοῦ θεσμοῦ τούτου καὶ ἀποβαίνει σύμφωνος τῷ προορισμῷ αὐτοῦ. Ἐν Ἀμερικῇ ὁ γάμος δὲν κατῆλθεν εἰς τὸ χαμερπὲς στάδιον τῆς ἐμπορικῆς πράξεως· πλουσία ἢ πτωχὴ ἡ νύμφη, εἶναι βεβαία ὅτι ἀγαπᾶται, διότι δι' αὐτὴν καὶ ὄχι ἕνεκα τῶν χρημάτων της ἐξελέχθη, ὁ δὲ πατὴρ ὅστις τρέμων δίδει τὴν θυγατέρα του, εἶναι ἔρημος τοῦ φόβου ὅτι τὴν παραδίδει εἰς ἀγενῆ τινα κερδοσκόπον. Καὶ ποίαν ἐμπιστοσύνην δύναταί τις νὰ ἔχῃ εἰς πρόσωπον ὅπερ παρέχει δείγματα

ὅτι τὸν τοιοῦτον γάμον συνάπτει πρὸς μόνον τὸν σκοπὸν τοῦ συμφέροντος, θυσιάζον οὕτω πᾶν ὅ,τι ἱερώτερον εἰς τὸν ἀδηφάγον βωμὸν αὐτοῦ; Ὁ γάμος ὅθεν ὡς ἀρχικὴ πηγὴ τῆς οἰκογενείας, δέον νὰ στηρίζεται ἐπὶ ἀσφαλοῦς καὶ ἑδραίας βάσεως, ἐπὶ τῇ ταυτότητι τῶν ἰδεῶν καὶ τῶν αἰσθημάτων, ὅπως καταστῇ γόνιμος χρηστῶν πολιτῶν καὶ παραγωγὸς στοιχείων ὑγειῶν δια τὸ Ἔθνος. Ἰδοὺ ἡ οἰκογένεια· ἰδοὺ ἄνθρωπος νυμφευθεὶς σύζυγον ἑαυτοῦ ἀνταξίαν, τεκνογονῶν ἀναδέχεται τὰ ὑψηλὰ τοῦ γονέως καθήκοντα, καὶ ἡ συναίσθησις τῶν ἱερῶν αὐτοῦ καθηκόντων τῷ ἐπιβάλλει τὴν ὑποχρέωσιν τῆς ἐργασίας, ὅπως καταστῇ ἱκανὸς νὰ ἀναθρεψῇ προσηκόντως τὰ τέκνα του καὶ τὰ διευθύνῃ εἴς τι ἐπάγγελμα ἀνάλογον πρὸς τὴν κοινωνικὴν αὐτοῦ θέσιν ἢ πρὸς τὴν πνευματικὴν μᾶλλον τοῦ τέκνου αὐτοῦ ἐπίδοσιν. Τὸ πρώτιστον καὶ κυριωδέστερον τοῦ γονέως καθῆκον εἶναι ἡ ἐπιμέλεια τῆς τῶν τέκνων ἀνατροφῆς καὶ ἰδίᾳ ἐκ μέρους τῆς μητρός. Ἡ μήτηρ καὶ ὡς ἐκ τῆς ἰδιαζούσης στοργῆς ἣν πρὸς τὰ τέκνα τρέφει, καὶ ὡς ἐκ τῶν ἰδιαιτέρων καθηκόντων ἅτινα ἐν τῇ θέσει τῆς οἰκογενείας ἀναλαμβάνει, εἶναι ἡ μόνη, ἥτις δύναται νὰ συντελέσῃ εἰς τὸ εἶδος τῆς ἀνατροφῆς καὶ ἡ μόνη ἴσως ἱκανὴ πρὸς ἐπωφελῆ πηδαλιούχησιν τῆς τῶν ἰδίων τέκνων φυσικῆς τάσεως· ἀλλ' ὅπως τοῦτο καταστῇ ἱκανὴ νὰ ἐπιτελέσῃ, ἀνάγκη ν' ἀφοσιωθῇ πρὸς τοὺς προσφιλεῖς ἐκείνους βλαστοὺς ψυχῇ τε καὶ σώματι, κύριον δ' αὐτῆς μέλημα νὰ ἔχῃ πάντοτε τὸν σύζυγον καὶ τὰ τέκνα· καὶ τότε μόνον δύναται νὰ ἐκπληρώσῃ τὰ ἱερὰ ταῦτα χρέη, ὅταν τοὺς λογισμοὺς αὐτῆς δὲν συστρέφωσιν αἱ ξέναι τοῦ κόσμου φροντίδες, οὐδ' ἀποβλέπῃ πρὸς τὴν συμπεριφορὰν τῆς μιᾶς ἢ τῆς ἄλλης οἰκογενείας, ἀλλὰ γινώσκουσα ἑαυτὴν καὶ ἔχουσα ἀκριβῆ τὴν συναίσθησιν τῆς ἰδίας θέσεως, ἐνεργεῖ πάντοτε συμφώνως καὶ ἐλλόγως πρὸς ταύτην. Τὴν μεγάλην ταύτην ἀλήθειαν βλέπομεν θριαμβεύουσαν ἐν Ἀμερικῇ μεθ' ὅλων τῶν παρομαρτούντων αὐτῇ εὐτυχῶν ἀποτελεσμάτων. Βλέπομεν τὴν σύζυγον ἀσχολουμένην εἰς τὰ τοῦ οἴκου καὶ τῆς οἰκογενείας αὐτῆς, μεριμνῶσαν πῶς νὰ ἀρέσῃ μᾶλλον πρὸς τὸν ἴδιον σύζυγον, καὶ ξένην τῶν ἀσχολιῶν ἐκείνων τῆς ἐξωτερικῆς ἐπιδείξεως, τῆς μάστιγος ταύτης τοῦ κοινωνικοῦ βίου, καὶ πηγῆς τοσούτων ὀλεθρίων συνεπειῶν.

Εὑρισκόμεθα ἤδη πρὸ τῆς σκηνῆς τῆς ἐν Ἀμερικῇ οἰκογενειακῆς διαβιώσεως· εἰσέλθετε μετ' ἐμοῦ εἰς τὴν ἐναίσιμον ταύτην σκηνὴν, ἵνα θαυμάσητε τὸ ἰδανικὸν κάλλος τοῦ οἰκογενειακοῦ βίου, βλέποντες αὐτὸ διὰ τῶν πράξεων ἐνασκούμενον καὶ ἀναδίδον τοὺς γλυκυτάτους αὐτοῦ καρπούς. Εἶναι εἰσέτι πρωΐα, ἡ γλυκεῖα ἐκείνη ὥρα, ἥτις, ἐπιχαρίτως τὴν λάμψιν τοῦ φωτὸς αὐτῆς ἐπὶ τοὺς θνητοὺς διαχέουσα, ἀναζωπυρεῖ τὰς νεναρκωμένας ἡμῶν δυνάμεις, καὶ ἀνεγείρει ἡμᾶς εἰς τὴν κίνησιν τῆς ζωῆς. Τὸ πρῶτον τῆς μητρὸς ἔργον εἶναι νὰ φροντίσῃ περὶ τοῦ συζύγου καὶ τῶν φιλτάτων της καὶ μετὰ χαρίεντος μειδιάματος, τὸ ἄνθος τῆς ὡραιότητος τῆς ἡμέρας αὐτοῖς προσφέρουσα, ἐξετάζει ἐπιμελῶς τὸ πῶς διῆλθον τῆς σιωπώσης νυκτὸς τὸ στάδιον, ὁδηγοῦσα αὐτὰ εἰς τὴν πρὸς τὸν Θεὸν ἱκεσίαν καὶ τὴν περὶ τὸ ἔργον αὐτῶν σώφρωνα ἐνασχόλησιν. Μετ' αὐτὸ προβαίνει δραστηρίως εἰς τὰ τὴν διευθέτησιν τοῦ οἴκου ἀφορῶντα, ἐπιβλέπουσα καὶ ἐπὶ τῶν ὑπὸ τῶν ὑπηρετῶν ἐνεργουμένων ἐργασιῶν. Ἰδοὺ πῶς ὁ σύζυγος παριστᾷ ἡμῖν τὴν πολύτιμον ταύτην εἰκόνα. «Μάρθα, εἶπεν ἡ σύζυγός μου, (ἐκβαλοῦσα τὸ μαγειρικὸν περίζωμα καὶ καταβιβάσασα τὴν μεταξίνην ἐσθῆτα ἣν εἶχε πρότερον ἀνασύρει), ὕπαγε εἰς τὸν κύριον Γκρὴν, διότι ὁ τελευταῖός του καφὲς δὲν εἶναι καλὸς, εἶναι ἐκ τῆς Βραζιλίας ἐνῷ ὁ σύζυγός μου ἀγαπᾷ τὸν Μαυριτανὸν, ἔκλεξον μὲ μικροὺς καὶ στρογγύλους κόκκους. Εἶδον εἰς τὴν ἀγορὰν τὰ πρῶτα χαμοκέρασα, ἀγόρασον ὅσα ἀρκοῦσι πρὸς κατασκευὴν πλακουντίου, ἐξ ἐκείνων τὰ ὁποῖα τόσον ἐπιτυχῶς κατασκευάζεις, καὶ τὰ ὁποῖα ὁ σύζυγός μου καὶ τα τέκνα μου μὲ πολλὴν τρώγουσιν εὐχαρίστησιν. Εἰπὲ εἰς τὸν κηπουρὸν νὰ σοὶ δώσῃ τοὺς κρίνους, τοὺς ὁποίους ἐξέλεξα διὰ τὴν Σουσάνναν καὶ τὰ γεράνια, τὰ ὁποῖα ἐζήτησα διὰ τὸν Ἔρρικον (τὰ τέκνα της)· Λάβε τέλος παρὰ τοῦ βιβλιοπώλου τὸν τελευταῖον λόγον τοῦ σεβασμίου διδάκτορος Βελλὸβ περὶ τῆς καταστάσεως τοῦ Ἔθνους. Εἶναι εὔγλωττος καὶ πατριωτικὴ πραγματεία, τὴν ὁποίαν θὰ μᾶς ἀναγνώσῃ τὸ ἑσπέρας ὁ σύζυγός μου, οὕτω δὲ θὰ διέλθομεν εὐχαρίστως τὴν ἑσπέραν, διότι τοῦτο θὰ εὐχαριστήσῃ μεγάλως καὶ ἐμὲ καὶ τὰ τέκνα μου».

Ὁποία θαυμασία εἰκὼν οἰκογενειακῆς συμβιώσεως! Ἀλλ' ἂς ἀφήσωμεν τὸν ἴδιον σύζυγον, τὸν ἐκ τῆς Γαλλίας καὶ νῦν ἐν Ἀμερικῇ ὡς δι' ὀνείρου εὑρεθέντα, ἂς ἀφήσωμεν αὐτὸν νὰ ἀνυμνήσῃ ἐπαξίως τὸ κάλλος τῆς ἐνθέου ταύτης σκηνῆς, νὰ παραστήσῃ διὰ τοῦ ἐνθουσιασμοῦ τόσον εὐτυχοῦς συζύγου, τὴν λαμπρότητα τοῦ θείου τούτου καὶ οὐρανίου δεσμοῦ.

«Πόσον ἀδύνατος εἶναι, ἀναμράζει ἐνθουσιῶν ὁ σύζυγος, πόσον ἀδύνατος εἶναι ἡ καρδία μας! ἠσθανόμην ἐμαυτὸν θελγόμενον καὶ ἑλκυόμενον ὑπὸ τῆς νέας ταύτης μουσικῆς, εἰς τὴν ὁποίαν κατὰ πᾶν μέτρον ἐπανελαμβάνετο τὸ ὄνομά μου καὶ τὸ τῶν τέκνων μου. Ἐν Παρισίοις ὅμως, ἐν Γαλλίᾳ, ὅλως ἄλλην μουσικὴν ἤκουον· ἡ σύζυγός μου εἶχε μὲν πάσας τὰς ἀρετὰς, ἀλλ' ἡ ὑπερβολικὴ αὐτῆς μετριοφροσύνη, καθίστα κατά τι τραχὺν τὸν βίον, διότι ἔμβλημα εἶχε νὰ πράττῃ ὅ,τι ὅλος ὁ κόσμος, καὶ ὁ Θεὸς ἠξεύρει ὁπόσα ἐδοκίμαζον, ἐπειδὴ ἔπρεπε νὰ μὴ διαφέρωμεν τῶν ἄλλων! Διὰ νὰ κατοικῶμεν ὅπως ὅλος ὁ κόσμος, κατείχομεν οἴκημα τὸ ὁποῖον εἶχε μὲν ἑκατὸν δέκα βαθμίδων ὕψος, ἀλλ' ὅμως ἦτο μέγαρον ἡγεμονικὸν καὶ οὗτινος ὁ οἰκοφύλαξ, ὅστις μὲ περιεφρόνει, εἶχε θαλαμηπόλον καὶ ὑπηρέτην. Ἵνα ὑπηρετώμεθα, ὅπως ὅλος ὁ κόσμος, εἴχομεν ἀχρεῖον ὑπηρέτην, μέθυσον καὶ ψεύστην, μεγαλοπρεπῶς ὅμως ἐνδεδυμένον, μὲ ἀναξυρίδα ἐκ τριχωτοῦ ὑφάσματος καὶ μὲ ἐρυθρὸν ἐπενδύτην, διὰ τὸν ὁποῖον ἐδαπάνων πολλὰ, ἐνῷ αὐτὸς μὲ ὑπηρέτει ἀθλίως καὶ δὲν μοὶ ἐπέτρπεν οὐδὲ νὰ τρώγω, οὐδὲ νὰ ἐνδύωμαι, οὐδὲ νὰ πίνω κατὰ τὴν δια-

θεσίν μου. Ἵνα ἐνδύωνται ἡ σύζυγός μου καὶ ἡ θυγάτηρ μου, ὅπως ὅλος ὁ κόσμος, ἐχρειάζοντο ἐνδύματα μυθώδους τιμῆς καὶ κρινολῖνα πληροῦντα ἕκαστον ὁλόκληρον ἅμαξαν καὶ ἕνεκα τῶν ὁποίων ἠναγκαζόμην ἐγὼ νὰ κάθημαι πλησίον τοῦ ἁμαξηλάτου. Ἵνα εὑρίσκωμαι τέλος ὅπου ὑπάγει ὅλος ὁ κόσμος, ἤμην ἠναγκασμένος νὰ θηρεύω προσκλήσεις καὶ νὰ μειδιῶ πρὸς ἀνθρώπους πρὸς οὓς ἐσχάτην ἔτρεφον περιφρόνησιν. Τοιαύτη ἦτο ἡ συνήθεια! Ἡ εὐπρέπεια ἀπῄτει νὰ λατρεύῃ τις τὸν πλοῦτον καὶ νὰ καταστρέφηται χάριν ἐπιδείξεως πλούτου· καὶ ὅμως δὲν ἐτόλμων ν' ἀσομακρυνθῶ τῆς καλῆς συναναστροφῆς, διότι θὰ ἐχαρακτηριζόμην ὡς ἰδιόρρυθμος, ὅπερ εἶναι ἐλάττωμα ἀηδές, τὸ ὁποῖον οἱ Γάλλοι χαρίζουσιν εἰς τοὺς Ἄγγλους, ἕνεκα δὲ τῆς συζύγου μου καὶ τῶν φρονίμων αὐτῆς συμβουλῶν, ἐξετελοῦμεν, νομίζω, πρεπόντως τὸ δύσκολον μέρος μας. Τοῦτο ὀφείλουσι νὰ ὁμολογήσωσι πάντες, ὅσοι μᾶς ἔβλεπον εἰς τὸ δάσος καθ'ὡρισμένην ὥραν οἱουδήποτε καὶ ἂν ἦτο ὁ καιρός. Καὶ τολμῶ νὰ εἴπω ὅτι διετηροῦμεν τὴν κοινωνικήν μας θέσιν εἰς τοὺς Παρισίους καὶ διήγομεν ἐντίμως βίον. οὔτινος πολυασχολώτερον δὲν δύναται τις νὰ φανταθῇ, διότι ἐτελοῦμεν ἑκάστην πρωΐαν εἴκοσιν ἐπισκέψεις καὶ ἀπὸ οὐδεμιᾶς συναναστροφῆς ἐλείπομεν. Ταῦτα πάντα εἶχον λίαν καλῶς· ἀλλὰ νὰ ὁμολογήσω τὴν ἀλήθειαν, ἐν τῇ ἀγρίᾳ ταύτῃ χώρᾳ (τῇ Ἀμερικῇ) ἡ ἁπλοϊκή μου φύσις ὑπερίσχυεν· ἤμην εὐτυχὴς μὴ ἀκούων νὰ ἐπαναλαμβάνηται τὸ, ὅλος ὁ κόσμος, καὶ ἀληθῆ ἠσθανόμην ἡδονήν, ὅτι ἡ σύζυγός μου περὶ ἐμοῦ μόνον ἐνησχολεῖτο, καὶ οὐδὲν ἄλλο ἐσυλλογίζετο ἢ μόνον τὸν σύζυγόν της, τὰ τέκνα της καὶ τὴν οἰκίαν της».

Ἀξιοσημείωτον ἐν τῇ οἰκογενειακῇ διαβιώσει τῆς Ἀμερικῆς εἶναι καὶ τὸ ἔθιμον τὸ κατὰ τὴν ἑσπέραν τῶν σαββάτων ἐπικρατοῦν, τοῦ νὰ ἐνασχολῆται πᾶσα οἰκογένεια εἰς τὴν ἀνάγνωσιν τῆς Βίβλου καὶ τὴν ἐκ μέρους τῶν γεννητόρων πρὸς τὰ τέκνα ἐπιτηδείαν ἀνάπτυξιν τῶν σωτηρίων τοῦ Εὐαγγελίου ἀρχῶν. Δὲν εἰσδύω εἰς τὰ βάθη τῆς θρησκευτικῆς συζητήσεως· δὲν ἐπιχειρῶ νὰ ὑδροφορήσω ἐπὶ τοῦ πίθου τῶν Δαναΐδων, συναισθανόμενος τὴν ἀτέλειαν τὴν παρακολουθοῦσαν πάντα λογικὸν ἄνθρωπον. Ἄλλως τε τὸ τοῦ Ἰκάρου πάθημα κατὰ τὴν πρὸς τὸν ἥλιον ἀνάπτησίν του, δὲν ὁμοιάζει τὸ τρόπαιον τοῦ Μαραθωνομάχου ἵνα ζηλώσω αὐτὸ, καὶ ἀνακράζω ὡς ὁ ἥρως τῆς Σκλαμῖνος, «οὐκ ἐᾷ με καθεύδειν τὸ τοῦ . . . Ἰκάρου τρόπαιον». Δὲν ἐπιχειρῶ νὰ ἀναλύσω τὰ ἱερὰ καθεστῶτα τῆς ἡμετέρας θρησκείας, νὰ διϋλίσω τὰ περιεχόμενα αὐτῆς καὶ προβῶ διὰ τὸ ἀτελὲς τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος εἰς συλλογισμοὺς ἀσεβεῖς καὶ ἀκροσφαλῆ ἀπιστίαν. Ὅ,τι δυνάμεθα προχείρως νὰ εἴπωμεν εἶναι ὅτι ἡ θρησκεία ὁμολογουμένως ἐπιδρᾷ οὐσιωδῶς ἐπὶ τῆς διαρρυθμίσεως τοῦ τε ἀτόμου καὶ τοῦ ἔθνους, καὶ ὅτι ἀπαραίτητος εἶναι ἡ τοῦ θρησκευτικοῦ αἰσθήματος καλλιέργεια πρὸς διάπλασιν χρηστῶν πολιτῶν καὶ ἐπίτευξιν τοῦ ὑψηλοῦ τῆς ἀνθρωπότητος τέλους. Ὡς ἐκ τούτου δὲν δυνάμεθα ἢ νὰ πλέξωμεν ἐγκώμιον ἀθάνατον ἐπὶ τοῦ ἐθίμου τούτου τοῦ ἀμερικανικοῦ λαοῦ, ἀναλογιζόμενοι ὁποῖα σωτήρια ἀποτελέσματα ἡ χριστιανικὴ παράγει ἀγωγὴ ἐπὶ τὴν ὅλην κοινωνίαν, καὶ ὁπόσον παρήγορος ἀναφαίνεται ἡ ἱερὰ ἡμῶν Θρησκεία, ὁσάκις κλύδωνες καταστρεπτικοὶ διαταράττουσιν αἴφνης τὸ ἐν ἠρεμοῦσι κύμασιν ἐπιπλέον σκάφος τῆς εὐδαιμονίας ἡμῶν, ὁσάκις θλίψεις παντοῖαι ἢ στερήσεις πολύτιμοι ἀναλύουσιν εἰς δάκρυα τὴν παθοῦσαν ἡμῶν καρδίαν, ἢ συλλογισμοὶ ἀπέλπιδες τοῦ πνεύματος ἡμῶν κρατοῦσι. Πόσον βαρεῖα ἐπίκειται ἡ εὐθύνη εἰς τοὺς ἀμελήσαντας τὴν χριστιανικὴν ἀγωγὴν κυβερνήτας, εἰς τοὺς μὴ οἰκοδομήσαντας ἐπὶ τοῦ ἀκραδάντου τῆς Θρησκείας θεμέθλου, εἰς τοὺς ζητήσαντας ἐπὶ βάσεως, τὴν σφραγῖδα τῆς ἀνθρωπίνης ἀδυναμίας περιβεβλημένης, νὰ οἰκοδομήσωσι! Τίς ἀνταξία τιμωρία δύναται νὰ πιέσῃ τὴν βαρεῖαν διὰ τὸ μέγεθος τοῦ ἐγκλήματος καρδίαν των! Ὦ, οὐδεὶς ἀνθρώπινος νόμος ἐξωθεν ἐπιβαλλόμενος δύναται νὰ ἐπαρκέσῃ πρὸς ἀνάξιον τιμωρόν! Μόνον εἰς στιγμὴν τιμίου ἀνδρὸς τὸ σκάφος τῆς συνειδήσεως αὐτῶν ἐάν ποτε πρὸς στιγμὴν ἐπέπλεε, τότε μόνον τότε, ἤθελον διαρραγῇ τοῦ βαθέος πένθους διὰ τὸ μέγεθος τῆς συμφορᾶς ὅπερ ἐξ ἀβελτηρίας παρέσχον, καὶ εὐχηθῇ ἵνα μηδέποτε πλέον ἔμφρων λογισμὸς ἐπὶ τὴν διάνοιαν αὐτῶν τοῦ λοιποῦ ἀνάσσῃ· ἀλλὰ μάταιον τὸ ἐξυμνεῖν τὸ σωτήριον τοῦτο ἔθιμον. Οἱ λόγοι εἶναι σκιὰ ἔνθα τὰ πράγματα ἐνθουσιωδῶς τὴν χρησιμότητα τοῦ τοιούτου ἐθίμου ἀνομολογοῦσιν. Ἐν ἔτι ὑπολείπεται ἡμῖν· ἡ εὐχὴ τοῦ νὰ ἐπικρατήσῃ καὶ παρ' ἡμῖν τὸ ἔθιμον τοῦτο, καὶ κατανοήσωμεν ὅτι ἡ παραμέλησις τῆς θρησκευτικῆς ἀγωγῆς εἶναι αὐτόχρημα ἠθικὴ αὐτοχειρία καὶ πρόδρομος ἀνιάτου ἡμῶν παρακμῆς.

Τοιαύτη ἡ ἐν Ἀμερικῇ οἰκογενειακὴ βίωσις· ἔμβλημα τοῦ συζύγου εἶναι «ἡ σύζυγός μου, τὰ τέκνα μου»· ἐντεῦθεν ἡ διαρκὴς τῆς οἰκογενείας προστασία καὶ ὁ ἐξ αὐτῆς εὐδαίμων ἐκπηγάζων βίος. Ἔμβλημα τῆς συζύγου «ὁ σύζυγός, τὰ τέκνα μου· τὰ πάντα δι' αὐτά»· ἐντεῦθεν δὲ τὸ ἐναρμόνιον τῆς οἰκογενείας, ἡ ζοργὴ πρὸς ὅ,τι προσφιλές, ἡ τῶν τέκνων εὐπείθεια, τὸ πρὸς τοὺς ἀνωτέρους σέβας, ἐντεῦθεν τέλος ἡ εὐδαιμονία τῆς οἰκογενείας, ἐντεῦθεν ἡ τοῦ σύμπαντος ἔθνους ἐπίζηλος βίωσις. Εἶναι ἆρά γε ἀνάγκη νὰ ἀνελίξωμεν τίς καὶ παρ' ἡμῖν ἡ τῆς οἰκογενείας κατάστασις καὶ ἰδίως παρὰ τοῖς ἄρχουσιν οὓς φιλεῖ μιμεῖσθαι τὸ ὑπήκοον; Εἶναι ἀνάγκη νὰ συστήσωμεν καὶ νὰ εὐχηθῶμεν τὴν καὶ ἐν ἡμῖν ἐπικράτησιν τῆς ἐν Ἀμερικῇ οἰκογενειακῆς βιώσεως; Τίς τόσον τετυφλωμένος εἶναι, ὥστε νὰ ἔχῃ χρείαν τῆς τοιαύτης συστάσεως, ἢ νὰ μάθῃ παρ' ἡμῶν τὴν ἐν ἡμῖν οἰκογενειακὴν βίωσιν;

Εἰς ἕνα μόνον Πατέρα μία καὶ μόνη Μήτηρ μία καὶ μόνη τέκνων γενεά· ἰδοὺ ἡ ἐντέλεια τοῦ θεσμοῦ τῆς οἰκογενείας. Ἀλλ' ἀσταθεῖς ἴσως ἔχοντες τὰς ὀρέξεις, ὁ ἀνὴρ καὶ ἡ γυνὴ δύνανται νὰ παρεκτραπῶσι τῆς διαχαραχθείσης ὁδοῦ, δύνανται νὰ θυσιάσωσιν ἑαυτοὺς εἰς τὸν βωμὸν τῆς ἀποσυνθετικῆς ἀψικορίας. Σπανία

εἶναι ἡ διάρκεια τῆς αὐτῆς ἀγάπης ἀπὸ τὴν νεότητα εἰς τὸ γῆρας· ἀλλὰ μὲ τὴν πρόοδον τοῦ χρόνου ἡ συζυγικὴ συμπάθεια τὸν πρὶν ἔνθερμον διαδέχεται ἔρωτα, ὅταν φθάσῃ τὸ γῆρας, ὅτε ἡ ζωὴ δὲν ἔχει πλέον δι' αὐτὸν θέλγητρον, ὁ δὲ ἔρως ὁμοιάζει τότε ἐσβεσμένον ὑφαιστείου κρατῆρα, τότε ὁ πρώην ἔνθους ἐκεῖνος ἔρως εἰς ἁπλῆν συμπάθειαν μεταβάλλεται. Ἀλλὰ γυνὴ ἀναδειχθεῖσα σύντροφος ἰσόβιος τῶν συμφερόντων σου, γυνὴ, ἔχουσα τὴν αὐτὴν ὑπερηφάνειαν, τὴν αὐτὴν φιλοδοξίαν, τὴν αὐτὴν ὡς καὶ σὺ τύχην, ποτὲ δὲν σοῦ εἶναι ἀδιάφορος· καὶ ἂν ἡ στενὴ συμβίωσις προξενεῖ πολλάκις συγκρούσεις, τὸ κενὸν τὸ ὁποῖον μετὰ τὴν στέρησιν αὐτῆς θὰ σὲ περιστοιχίσῃ, θὰ ἀποδείξῃ ποίαν θέσιν κατεῖχεν αὕτη εἰς τὴν ψυχήν σου· «ὅταν στερεύσῃ ἡ πηγὴ τότε καταλαμβάνεται τοῦ νεροῦ ἡ ἀξία» ὡς καὶ Φραγκλῖνος ἀποφαίνεται. Ἔπειτα μήπως δὲν μένουν τὰ τέκνα, ὁ τελικὸς οὗτος τοῦ θεσμοῦ τῆς οἰκογενείας σκοπός; Οἱ ψυχρανθέντες λοιπὸν σύζυγοι πάλιν φιλιόνονται, πάλιν συνεννοοῦνται, ὁσάκις πρόκειται περὶ τῶν ἀγαπητῶν τούτων ὄντων, σκοποῦ μοναδικοῦ τοῦ βίου ὅταν ὁ βίος δὲν ἔχει πλέον σκοπόν· καὶ πάσχουν μὲν δι' αὐτὰ καὶ σκληρὰ πάσχουν, ἀλλὰ πάσχουν ἀκόμη σκληρότερον ὅταν ἦναι ἄτεκνοι. Ποῖος τῷ ὄντι θὰ ἐπιχειρήσῃ νὰ ἐκριζώσῃ ἀπὸ τὴν ἀνθρωπίνην ψυχὴν τὸ αἴσθημα τῆς μητρικῆς φιλοστοργίας, τὸ γλυκύτατον ἐνταῦτῷ καὶ πικρότατον, τὸ τερπνότατον καὶ φοβερώτατον, τὸ ὁποῖον ποτὲ μὲν ἐπαγρυπνοῦν ἐπὶ τῆς νεάνιδος, φυλάττει τὴν παρθενικήν της αἰδῶ, τὴν ὁδηγεῖ μέχρι τοῦ νυμφικοῦ θαλάμου, τὴν ἀγαπᾷ, καὶ ἀφοῦ γείνῃ μήτηρ, ἀγαπᾷ τὰ τέκνα της ὡς καὶ αὐτὴν τὴν ἰδίαν, ποτὲ δὲ παρακολουθεῖ τὸν νέον εἰς τὸ πολυτάραχον τοῦ βίου στάδιον, ἀφοῦ τὸν ἀνέθρεψε παιδίον, μειράκιον, τὸν συνοδεύει τρέμον εἰς τὰ τοῦ βίου προπύλαια, πάσχει πικρὰ διὰ τὰς συμφοράς του καὶ χαίρει μέχρι παραφροσύνης διὰ τὰς εὐτυχίας του. Ἐνίοτε ἡ τρυφερὰ αὕτη μήτηρ συγκατατίθεται νὰ ἴδῃ τὸν υἱόν της ἐμβαίνοντα εἰς τὸ πολεμικὸν στάδιον· ἐτρόμαζε μαθοῦσα ὅτι ἔμελλε νὰ συγκροτηθῇ μάχη· ὦ χαρὰ ἂν ἐπέζησεν! ὦ χαρὰ ἂν ἐδοξάσθη! ὦ λύπη! λύπη σκληρὰ ἂν τῆς τὸν φέρουν νεκρὸν, καίτοι τετυλιγμένον εἰς τὰς ἐχθρικὰς σημαίας!! τότε θὰ καταπικρανθῇ, καὶ θὰ θελήσῃ νὰ ἀποθάνῃ, καὶ ἴσως θὰ ἀποθάνῃ! Ἀποθνήσκει τέλος πάντων, ἀφοῦ ἐχρημάτισε παιδίον, νέος, ἀνὴρ, γέρων· ἀφοῦ ἔλαβεν ἀπὸ τὰ τέκνα του ὅσας εὐεργεσίας ἔδωκε πάντοτε ἀγαπῶν, πάντοτε ἀγαπώμενος, καὶ συνοδευόμενος ἕως τὰς πύλας τοῦ θανάτου ἀπὸ τὰ ὄντα ἐκεῖνα πρὸς ἃ ἔδωκε τὴν ζωήν. Ἰδοὺ ἑτέρωθεν ἄνθρωπος νυμφευθεὶς τὴν σύζυγον αὐτοῦ ὑπὸ τὴν ἐπιρροὴν ὀρέξεως ἐφημέρου· ἢ αὐτὸς ἐκείνην ἢ ἐκείνη αὐτὸν ἔπαυσε νὰ ἀγαπᾷ, τὴν ἠπάτησε καὶ τὸν ἠπάτησεν· ἡ συζυγικὴ κοινωνία μετεβλήθη εἰς τυραννίαν· ἢ ὁ πατὴρ δὲν ἐφρόντισε περὶ τῶν τέκνων του, ἢ αὐτὸς μὲν ἦτο πατὴρ ἄριστος, ἀλλ' ἀφοῦ ἔπραξε τὰ πάντα ὑπὲρ αὐτῶν, εὗρεν ὡς ἀμοιβὴν τὴν ἀχαριστίαν καὶ τὴν ἐγκατάλειψιν, «ἀντὶ τοῦ μάννα χολῆς ἀπήλαυσεν».

Ἰδοὺ ἀμφότεραι τῆς οἰκογενείας αἱ ὄψεις· ἡ πρώτη εἰκὼν εἶναι ἡ περιστῶσα τὸ ἰδανικὸν κάλλος τῆς οἰκογενείας· οὕτω ζωγραφεῖ αὐτὸ ὁ μεγαλοφυὴς Τιέρς, ὁ συνεκτικὸς οὗτος δεσμὸς τῆς ἀποσυντεθειμένης πατρίδος του. Ἀναμνήσθητε αὐτοῦ ἐσκεμμένως, φιλοσοφήσατε δὲ ἐπὶ τοῦ βίου μετὰ πάθους ἀνταξίου ἀνδρὸς τὸ μεγαλεῖον αὐτοῦ καὶ τῆς ἰδίας πατρίδος ἐπιποθήσαντος. Ἡ πρώτη εἰκὼν εἶναι, λέγομεν, τὸ ἰδανικὸν κάλλος τῆς οἰκογενείας, ἡ δ' ἔνακμος Ἀμερικὴ εἶναι ἡ λυδία λίθος τοῦ δυνατοῦ τῆς πραγματώσεως τῆς ἰδανικότητος ταύτης. Ἡ Ἀμερικὴ παρέχει ἡμῖν τὴν ἀπόδειξιν ἔτε δύναται νὰ ἐνσαρκωθῇ τοιαύτη τις ἰδέα, ὅτι ἡ ἰδανικότης δὲν εἶναί τι πρὸς τέρψιν μόνον τοῦ πνεύματος καὶ ἄπελπι ὄναρ ἔναντι τῆς πραγματικότητος· δύναται νὰ κατέλθῃ μέχρις αὐτῆς, καὶ τὸν σωτηριώδη αὐτῆς πέπλον ἐπὶ τοῦ πεδίου τῶν πράξεων ἀναρριπτουσα, δύναται νὰ ἀνυψώσῃ τὸν ἄνθρωπον εἰς τὴν σχετικὴν αὐτοῦ τελειότητα, πηδάλιον δὲ τῶν πράξεων αὐτοῦ καὶ ἐνεργειῶν αὐτὸ τὸ λογικὸν καὶ τὴν συνείδησιν, τὸν ἄσβεστον τοῦτον σπινθῆρα τῆς θείας ἡμῶν καταγωγῆς νὰ καταστήσῃ δύναται. Ἀγαλλόμενοι ἤδη, μωροὺς ἐξελέγχομεν τοὺς δογματίζοντας ὅτι αὐτὸ εἶναι ἰδέα, εἶναι ἰδανικότης, εἶναι πράγματα ἀνεφάρμοστα. Οὗτοι τὴν ἀδυναμίαν αὐτῶν περὶ τὴν διάπραξιν τῶν τοιούτων ἰδεῶν θέλοντες νὰ καλύπτωσιν, ἐπισείουσι καθ' ἡμῶν τὸ φάσμα τοῦ ἀνεφαρμόστου καὶ ὁδηγοῦσιν εἰς σκέψεις ἐχούσας συνέπειαν τὴν ἀναστολὴν τελειοτέρων πράξεων καὶ πάσης προόδου ἀναχαιτισμόν.

Ἐπισκοπήσατε ἤδη ὡς ἀπὸ τῆς κορυφῆς τοῦ οἰκοδομήματος ἱστάμενοι, τῆς οἰκογενείας τὴν βίωσιν· ἀναλογίσθητε τὴν εἰκόνα τῆς καλλονῆς αὐτῆς, καὶ φιλοσοφήσατε ἐπὶ τοῦ ἡμετέρου βίου. Καὶ ὑπὸ τὴν ἔποψιν τῆς ἀπολύτου ματαιότητος ἂν ἐκλάβητε τὸν ἐπὶ τῆς γῆς ἡμῶν βίον, καὶ δὲν ἐπιζητήσησε ἄλλου τινὸς ἐν αὐτῷ ἀπόλαυσιν ἢ παντὸς θελκτικοῦ, χαρίεντος καὶ εὐφροσύνου, πάλιν θέλεται ρίψει λευκὴν τὴν ψῆφον ἐπὶ τῆς τοιαύτης οἰκογενειακῆς ρυθμίσεως. Συγκρίνατε τὴν πραγματικὴν καλλονὴν τῆς σκιαγραφηθείσης οἰκογενείας πρὸς τὴν ἐν τῇ κοινωνίᾳ ἡμῶν ἐπικρατοῦσαν, καθ' ἣν τὰ πάντα ὡς τὸ πολὺ καὶ ἰδίᾳ ἡ ἀνατροφὴ πρὸς ἐπίδειξιν διαπλάσσονται, καὶ ἴδατε ὁποῖα θέλγητρα παρέχουσιν ἀμφότεραι. Ἐξ ἴσου θέλγεταί τις βλέπων νεαρὸν αὐτοῦ βλαστὸν μεριμνῶντα ἀπ' αὐτῆς τῆς τρυφερᾶς ἡλικίας περὶ τοῦ ἰδίου μέλλοντος, γνήσιον ἀποδίδοντα τῷ γεννήτορι τοῖς θρέπτοις τὸν φόρον, καὶ δι' ἔργων αὐτὸν ἐνδεικνύμενον, ἐξ ἴσου λέγομεν θέλγεται, ὅσῳ ὅταν βλέπῃ αὐτὸν θυλυπρεπῶς περιβαλλόμενον καὶ μὴ μεριμνῶντα, ἢ τίνι τρόπῳ νὰ προσελκήσῃ τὰ χαρίεντα μειδιάματα ἰσαγγέλου μορφῆς τίς οἶδεν ὁποῖα αἴσχη ἔσωθεν καλυπτούσης! Συγκρίνατε ταῦτα καὶ ἐκλέξατε οἷον ὑμῖν μᾶλλον φανήσεται εὔλογον· κατὰ τὴν σύγκρισιν ὑμῖν ὅμως ταύτην λάβενε ὑπ' ὄψιν καὶ τὴν προσφιλῆ σας πατρίδα,

τὴν πάσχουσαν ἔτι Ἑλλάδα. Ἀναλογίσθητε ὅτι ὀφείλομεν νὰ προνοῶμεν καὶ ὑπὲρ τοῦ μεμακρυσμένου μέλλοντος, ὅτι ὅπως ἡ παρελθοῦσα γενεὰ κατέλιπεν ἡμῖν ἀλώβητον καὶ ἀνθηρὰν πᾶσαν κοινωνικὴν δύναμιν, οὕτω καὶ ἡμεῖς ὀφείλομεν ἂν οὐχὶ ἐνισχύοντες αὐτάς, ἀλλ' οἵας τοὐλάχιστον παρελάβομεν τοιαύτας καὶ νὰ μεταβιβάσωμεν. Μὴ ἀνεχθῶμεν νὰ καταστρέψωμεν τὰς εὐλόγους τοῦ μέλλοντος προσδοκίας· ἐν ὑμῖν ἡ ἀπόφασις, παρ' ἐμοὶ δὲ μόνη ἔνθερμος ὑπὲρ τοῦ αἰσιωτέρου εὐχή.

Δ. ΣΩΜΕΡΙΤΗΣ.

ΓΥΛΙΜΕΡ ΚΑΙ ΒΕΛΙΣΣΑΡΙΟΣ.

Ὁ Βελισσάριος ἐπορεύετο ὡς ἐπαίτης πρός τι ἀρχαῖον φρούριον ἠρειπωμένον, ἔνθα ἡ πτωχὴ οἰκογένειά του τὸν περιέμενεν. Εἶχεν ἀπαγορεύσει τῷ ὁδηγῷ νὰ τῷ λέγῃ τὸ ὄνομά του καθ' ὁδόν, πλὴν ἡ τοῦ ὕφους του εὐγένεια διακεχυμένη ἐπὶ τοῦ προσώπου του καὶ καθ' ὅλον αὐτοῦ τὸ ἐξωτερικόν, ἐξήρκει ὅπως ἐφελκύσῃ τὸ ἐνδιαφέρον παντός. Περὶ τὸ λυκόφως, φθὰς εἰς κώμην τινα, ὁ ὁδηγός του ἔστη παρὰ τῇ θύρᾳ οἰκίας, ἥτις, καίτοι ἁπλουστάτη, εἶχεν ἐξωτερικὸν ὁπωσοῦν καλόν.

Ὁ οἰκοδεσπότης τῆς οἰκίας ταύτης ἐπανήρχετο μὲ τὴν δίκελλαν ἀνὰ χεῖρας. Ἡ συμπεριφορὰ καὶ οἱ τοῦ προσώπου τοῦ γέροντος ἐκείνου χαρακτῆρες, προτείλκυσαν τὴν προσοχὴν τοῦ γέροντος διαβάτου· τὸν ἠρώτησε τίς ἦτον.

—Εἶμαι γέρων στρατιώτης, ἀπεκρίθη ὁ Βελισσάριος.

—Στρατιώτης! ἐφώνησεν ὁ χωρικός· τοιαύτη δὲ εἶνε ἡ ἀνταμοιβή σου;

—Ἡ μεγαλειτέρα δυςυχία ἡγεμόνος εἶνε, προσεῖπεν ὁ Βελισσάριος, τὸ νὰ μὴ δύναται οὗτος ν' ἀνταμείβῃ τὸ αἷμα, τὸ ὑπὲρ αὐτοῦ ἐκχυνόμενον.

Ἡ ἀπάντησις αὕτη συνεκίνησε τὸν χωρικόν. Φιλοξενεῖ αὐτὸν καὶ τῷ προσφέρει ἄσυλον ἀσμένως.

—Σᾶς παρουσιάζω, εἶπε τῇ συζύγῳ του, καλὸκἀγαθον ἄνδρα, ὅστις καρτερικῶς ὑφίσταται τὴν σκληροτέραν τῆς ἀρετῆς δοκιμασίαν. Φίλε μου, εἶπεν ἀποταθεὶς τῷ Βελισσαρίῳ, μὴ αἰσχύνησαι περὶ τῆς καταστάσεως ἐν ᾗ εὑρίσκεσαι ἐνώπιον οἰκογενείας, ἥτις συνοῖδε τὴν δυστυχίαν· ἀναπαύθητι, μετ' ὀλίγον θέλει συνδειπνήσωμεν. Σᾶς παρακαλῶ, εἴπατέ μοι εἰς ποίους πολέμους ὑπηρετήσατε;

—Ἐπολέμησα εἰς τὸν ἐν Ἰταλίᾳ κατὰ τῶν Γότθων πόλεμον, εἶπεν ὁ Βελισσάριος, εἰς τὸν ἐν Ἀσίᾳ κατὰ τῶν Περσῶν καὶ εἰς τὸν τῆς Ἀφρικῆς κατὰ τῶν Βανδάλων καὶ Μαυριτανῶν.

Εἰς τὰς τελευταίας ταύτας λέξεις ὁ χωρικὸς δὲν ἠδυνήθη νὰ κρατήσῃ βαθὺ στεναγμόν.

—Τοιουτοτρόπως, εἶπεν οὗτος, ἐλάβατε σχεδὸν μέρος εἰς ὅλας τοῦ Βελισσαρίου τὰς ἐκστρατείας;

—Δὲν ἀπεχωρίσθημεν ὁ εἷς τοῦ ἄλλου παντελῶς.

—Ἔξοχος ἀνήρ! Ὁποία γαλήνη ψυχικῆς διαθέσεως! Ὁποία εὐθύτης καὶ μεγαλοφροσύνη Ζῇ αὐτὸς; καθότι ἐν τῷ διαστήματι τῆς εἰκοσιπενταετοῦς ἀπομονώσεώς μου, δὲν ἤκουσα νὰ γίνηται οὐδέποτε λόγος περὶ αὐτοῦ.

—Μάλιστα ζῇ.

—Ἀχ! εἴθε ὁ θεὸς νὰ εὐλογῇ καὶ μηκύνῃ τὰς ἡμέρας του.

—Ἐὰν σᾶς ἤκουεν ἤθελε βεβαίως συγκινηθῆ, δι' ἃς ὑπὲρ αὐτοῦ ποιεῖτε εὐχάς!

—Πῶς δὲ λέγουσιν ὅτι διάγει παρὰ τῇ αὐλῇ; Βεβαίως θὰ εἶνε πανίσχυρος καὶ παρὰ πάντων θὰ τιμᾶται;

—Φεῦ! γνωρίζετε, ὅτι ὁ φθόνος προσκολλᾶται τῇ εὐδαιμονίᾳ.

—Ἀχ! Πόσον καλῶς προσέχει ὁ Αὐτοκράτωρ, τοῦ νὰ εἰσακούῃ τοὺς ἐχθροὺς τοῦ μεγάλου τούτου ἀνδρός. Εἶνε ἡ εὐφυΐα, ἡ προστατεύουσα καὶ ἐκδικοῦσα τὴν Αὐτοκρατορίαν του.

—Ἤδη ἐγήρασε.

—Δὲν βλάπτει· θὰ εἶνε οὗτος εἰς τὰ ὑπουργικὰ συμβούλια, ὅτι ἦτο καὶ εἰς τὸν στρατόν· ἡ δὲ γνώμη του, ἂν εἰσακούηται, ἔστκι ὠφελιμώτερα τῆς ἀνδρίας του.

—Πόθεν ἐγνωρίσατε αὐτόν; ἠρώτησεν ὁ Βελισσάριος κατανυγείς.

—Ἂς καθίσωμεν εἰς τὴν τράπεζαν, εἶπεν ὁ χωρικός, ὅτι μὲ ἐρωτᾶτε χρῄζει χρόνου πολλοῦ.

—Ὁ Βελισσάριος δὲν ἀμφίβαλλε τὸ παράπαν ὅτι ὁ φιλοξενῶν αὐτὸν, ὑπῆρξεν ἀξιωματικός τις τοῦ στρατοῦ, καὶ ὅτι εἶχεν αἰτίαν νὰ ᾖ εὐχαριστημένος παρ' αὐτοῦ.

—Ὁ χωρικὸς, διαρκοῦντος τοῦ δείπνου, τῷ ἐζήτησε λεπτομερείας τινὰς περὶ τῶν πολέμων τῆς Ἰταλίας καὶ Ἀνατολῆς, χωρὶς νὰ ποιήσῃ μνείαν περὶ ἐκείνου τῆς Ἀφρικῆς. Ὁ δὲ Βελισσάριος δι' ἀφελῶν ἀπαντήσεων ηὐχαρίστησε τὴν περιέργειαν αὐτοῦ πληρέστατα.

—Ἂς πίωμεν· εἶπεν ὁ φιλοξενῶν, περὶ τὸ τέλος τοῦ δείπνου, πίωμεν εἰς ὑγείαν τοῦ στρατηγοῦ σας· εἴθε δὲ ὁ θεὸς νὰ τῷ ἐπιδαψιλεύσῃ πᾶν ἀγαθὸν, ἂν καὶ ἐν τῇ ζωῇ του κακὸν μοὶ ἐπροξένησεν.

—Αὐτὸς, ὑπέλαβεν ὁ Βελισσάριος, σᾶς ἔβλαψε!

—Τὸ χρέος του ἔκαμε· δὲν θὰ παραπονεθῶ περὶ τούτου. Ἀλλὰ, φίλε μου, θέλετε ἰδεῖ, ὅτι ὑπεχρεώθην νὰ μάθω τὸ συμπωνεῖν εἰς τῶν δυστυχῶν τὴν μοῖραν. Ἐπειδὴ συμμεθέξατε εἰς τὰς ἐκστρατείας τῆς Ἀφρικῆς, θὰ εἴδατε βεβαίως τὸν Βασιλέα τῶν Βανδάλων, τὸν ἀτυχῆ Γυλίμερ, ἀπαγαγόντα ὑπὸ τοῦ Βελισσαρίου ἐν θριάμβῳ εἰς Κωνσταντινούπολιν μετὰ τῆς συζύγου καὶ τῶν τέκνων του. Ὁ δίδων σοι ἄσυλον καὶ ὁ μεθ' ὑμῶν συνδειπνήσας εἶνε ὁ Γυλίμερ.

—Σεῖς ὁ Γυλίμερ! ἀνεφώνησεν ὁ Βελισσάριος· ὁ δὲ Αὐτοκράτωρ δὲν σοὶ παρέσχεν καλλιτέραν ἀποκατάστασιν! Τὸ εἶχε ἐνθυμοῦμαι ὑποσχεθῆ.

—Ἐτήρησε τὴν ὑπόσχεσίν του· μοὶ προσέφερεν ἀξιώματα, πλὴν ἀπεποιήθην. Ὅταν τις ἐχρημάτισε βασιλεὺς,

παύσει δὲ τοῦ νὰ ἦνε, ἄλλη ἀνταμοιβὴ δὲν ὑπάρχει, ἢ ἡ ἀνάπαυσις καὶ ὁ ἀφανὴς βίος.

—Ὑμεῖς ὁ Γυλίμερ!...

—Ναὶ, ἐγὼ αὐτὸς, ὃν ἐπολιόρκησαν, ἂν ἐνθυμῆσαι, ἐπὶ τοῦ ὄρους Παπούα. Ἐκεῖ ὑπέστην κακουχίας ἀνηκούστους. Ὁ χειμὼν, ἡ πεῖνα, τὸ φρικαλέον θέαμα λαοῦ καθ' ὁλοκληρίαν ὑποπεσόντος εἰς ἀπελπισμὸν καὶ ἑτοίμου νὰ καταβροχθίσῃ τὰς συζύγους καὶ τὰ τέκνα του, ἡ ἀκάματος ἐπιμέλεια τοῦ ἀξίου Φάρας, ὅστις πολιορκῶν με δὲν ἔπαυσε νὰ μὲ ἐξορκίζῃ, ἵνα εὐσπλαγχνισθῶ ἐμαυτὸν καὶ τοὺς περὶ ἐμὲ, καὶ τέλος ἡ πρὸς τὴν ἀρετὴν τοῦ στρατηγοῦ σας Βελισσαρίου πλήρης ἐμπιστοσύνη μου, μὲ ὤθησαν νὰ παραδώσω αὐτῷ τὰ ὅπλα. Μεθ' ὁποίου ἀφελοῦς καὶ μετριόφρονος ὕφους μὲ ὑπεδέχθη! ὁπόσον εὐγενῶς προσηνέχθη! οἷα συμπεριφορὰ, οἷον σέβας ἔλαβε διὰ τὴν δυστυχίαν μου! Εἰσὶ τριάκοντα σχεδὸν ἔτη καθ' ἃ ἐν τῇ μοναξίᾳ ταύτῃ ζῶ καὶ δὲν παρέρχεται ἡμέρα, καθ' ἣν νὰ μὴ ἀναπέμπω εὐχὰς ὑπὲρ αὐτοῦ·

—Εἰς τὰς λέξεις ταύτας, εἶπεν ὁ Βελισσάριος, ἀναγνωρίζω τὴν φιλοσοφίαν ἐκείνην, ἥτις ἐπὶ τοῦ ὄρους, ὅπου τοσαῦτα δεινὰ ὑπέστητε, σὲ παρώτρυνε νὰ χλευάζῃς ᾄδων τὰ δυστυχήματά σου· ἥτις προὐκάλεσε περιφρονητικὸν μειδίαμα ἐπὶ τῶν χειλέων σου ὅτε ἤχθης ἐνώπιον τοῦ Βελισσαρίου, καὶ ἥτις, κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ θριάμβου του, σὲ ἔκαμε νὰ τηρήσῃς ἀναλλοίωτον τὸ μέτωπόν σου, ἐφ' ᾧ ὁ Αὐτοκράτωρ ἐξεπλάγη.

—Φίλε μου, ἐπανέλαβεν ὁ Γυλίμερ, ἡ ἰσχὺς καὶ ἡ ἀδυναμία τοῦ πνεύματος ἐξαρτῶνται μεγάλως ἐκ τοῦ τρόπου τοῦ βλέπειν τὰ πράγματα. Δὲν ἠσθάνθην ἐμαυτὸν θαρραλέον καὶ σταθερὸν, ἢ ἀφ' ἧς στιγμῆς παρετήρησα πάντα ταῦτα ὡς παιγνίδιόν τι τῆς τύχης. Ὑπῆρξα ὁ μᾶλλον φιλήδονος τῶν Βασιλέων τῆς γῆς, καὶ ἀπὸ τὰ ἐνδότερα τοῦ μεγάρου μου, ἔνθα συνευώχουν εἰς τὰς ἡδονὰς, ἀπὸ τὰς ἀγκάλας τῆς πολυτελείας καὶ τρυφηλότητος, διέβην αἴφνης εἰς τὰ σπήλαια τοῦ Μόρας καὶ εἰς τὰς ἐρήμους τῆς Νοσμιδίας, ὅπου, κοιμώμενος ἐπὶ ἀχύρων, ἔζων διὰ κριθαρίου χονδροειδῶς τετριμμένου καὶ ἡμικαύστου ἐπὶ στάκτης, εἰς τοιαύτην ὑπερβολὴν ἐλεεινότητος καταντήσας, ὥστε ὀλίγος ἄρτος, ὃν ὁ ἐχθρὸς χάριν εὐσπλαγχνίας μοὶ ἀπέστελλεν, ἦτο δῶρον ἀνεκτίμητον. Ἐντεῦθεν ὑπέπεσον εἰς τὰς ἀλύσσεις, καὶ ἤχθην ἐν θριάμβῳ. Κατόπιν τούτων θέλετε συναινέσει μετ' ἐμοῦ ὅτι δέον ν' ἀποθάνω ὑπὸ τῆς λύπης, ἢ νὰ ὑψωθῶ ὑπεράνω τῶν ἰδιοτροπιῶν τῆς τύχης.

—Ἐν τῇ συνέσει ἡμῶν, τῷ εἶπεν ὁ Βελισσάριος, ἔχετε ἀρκετὰς ἀφορμὰς παραμυθίας· πλὴν σᾶς ὑπόσχομαι πρὸς τούτοις νὰ σᾶς ἀναγγείλω εἰδησίν τινα πρὸ τοῦ νὰ ἀποχωρισθῶμεν.

Μετὰ τὸν διάλογον τοῦτον ἕκαστος ἐπορεύθη νὰ παραδοθῇ τῷ ὕπνῳ.

—Ὁ Γυλίμερ ἀπὸ τῆς χαραυγῆς, πρὶν ἢ πορευθῇ νὰ καλλιεργήσῃ τὸν κῆπόν του, ἔρχεται νὰ ἴδῃ ἂν ὁ γέρων εἶχε καλῶς ἀναπαυθῆ. Τὸν εὗρεν ὄρθιον, τὴν βακτηρίαν ἀνὰ χεῖρας ἔχοντα καὶ ἕτοιμον νὰ ἀναλάβῃ τὴν ὁδοιπορίαν του.

—Πῶς! τῷ λέγει οὗτος, δὲν ἐπιθυμεῖτε ὀλίγας ἡμέρας νὰ διέλθητε μετὰ τῶν ξενιζόντων σας;

—Μοὶ εἶνε ἀδύνατον, ἀπεκρίθη ὁ Βελισσάριος, ἔχω γυναῖκα καὶ θυγατέρα ὀδυρομένας διὰ τὴν ἀπουσίαν μου. Χαῖρε, φίλτατε, μὴ ταραχθῆτε ἐφ' ὅσον ὑπολείπεται νὰ σᾶς εἴπω· ὁ πτωχὸς οὗτος τυφλὸς, ὁ γέρων οὗτος στρατιώτης, ὁ Βελισσάριος ἐπὶ τέλους, οὐδέποτε θέλει λησμονήσει τὴν φιλοξενίαν, ἣν παρ' ὑμῶν ἔλαβε.

—Τί λέγετε; ὁ Βελισσάριος...

—Εἶνε ὅστις σᾶς ἐναγκαλίζεται.

—Δίκαιε Θεέ! ἀνεβόησεν ὁ Γυλίμερ ἔκπληκτος καὶ ἔξω φρενῶν, ὁ Βελισσάριος γεγηρακώς! Ὁ Βελισσάριος τυφλὸς καὶ ἐγκαταλελειμμένος!

—Οὐχὶ μόνον ἐγκατελείφθη, εἶπεν ὁ γέρων, ἀλλὰ καὶ παραδοθεὶς εἰς τῶν ἀνθρώπων τὴν εὐσπλαγχνίαν, ἐξώρυξαν τὸ πρῶτον τοὺς ὀφθαλμούς του.

—Ἀχ! ἐπανέλαβεν ὁ Γυλίμερ, μετὰ φωνῆς θλιβερᾶς καὶ ριγώδους, εἶνε ποτὲ δυνατόν; Ὁποῖα δὲ εἰσὶ τὰ τέρατα...

—Οἱ φθονεροὶ, προσεῖπεν ὁ Βελισσάριος. Μὲ ἐκατηγόρησαν ὡς συνωμότην καὶ ἐποφθαλμιῶντα τὸν θρόνον, ὅτε δὲν ἐσκεπτόμην εἰμὴ διὰ τὸν τάφον· Τοῖς ἐπίστευσαν· μὲ ἔρριψαν εἰς τὴν εἱρκτήν. Ὁ λαὸς ἐπὶ τέλους ἀνεστατώθη καὶ ἀπῄτησε τὴν ἀπελευθέρωσίν μου. Ἐδέησε νὰ ἐνδώσωσι τῷ λαῷ· πλὴν ἀποδίδοντές μοι τὴν ἐλευθερίαν μοὶ ἀφῄρεσαν τὸ φῶς τῶν ὀφθαλμῶν μου!

—Καὶ ὁ Ἰουστινιανὸς τὸ διέταξε;

—Αὐτὸ τοῦτο μὲ κατελύπησε. Γνωρίζετε μεθ' ὁποίου ζήλου καὶ ἀγάπης τὸν ὑπηρέτησα. Τὸν ἀγαπῶ εἰσέτι καὶ τὸν συμπονῶ, ἅτε δὴ πεπολιορκημένος ὢν ὑπὸ κακούργων καταισχυνόντων τὰ γκρατεῖά του· πλὴν ἡ σταθερότης μου ἅπασα μ' ἐγκατέλειψεν, μαθὼν ὅτι ὁ ἴδιος εἶχεν ἀπαγγείλει τὴν κρατησίν μου. Οἱ ὀφείλοντες νὰ ἐκτελέσωσιν αὐτὴν δὲν εἶχον τὸ θάρρος πρὸς τοῦτο· οἱ δήμιοί μου ἔπεσον πρὸ τῶν ποδῶν μου. Τετέλεσαι! δὲν ἔχω πλέον, χάριτι θείᾳ, ἢ ὀλίγας ἡμέρας νὰ ζήσω τυφλὸς καὶ πτωχός.

—Καταδέχθητι, εἶπεν ὁ Γυλίμερ, νὰ διέλθῃς μετ' ἐμοῦ τὰς τελευταίας σιγμὰς τοῦ βίου σου φιλησύχως.

—Τοῦτο δι' ἐμὲ, ἀπήντησεν ὁ Βελισσάριος, εἶνε γλυκυτάτη παραμυθία, ἀλλ' ὑποχρεοῦμαι πρὸς τὴν θυγατέραν μου, ὑπάγω δὲ ν' ἀποθάνω εἰς τὰς ἀγκάλας της. Χαῖρε, ἀγαθὲ φίλε μου.

Ὁ Γυλίμερ τὸν περιεπτύχθη, ραίνων αὐτὸν διὰ τῶν δακρύων του καὶ οὐδὲ ν' ἀποσπασθῇ ἠδύνατο ἐξ αὐτοῦ. Ἐδέησεν ἐπὶ τέλους νὰ τὸν ἀφήσῃ νὰ ἀπέλθῃ, καὶ παρακολουθῶν αὐτὸν διὰ τῶν ὀφθαλμῶν,

—Ὦ εὐδαιμονία! ἔλεγεν, ὦ εὐδαιμονία! τίς δύναται, ἐμπιστευθῇ πρὸς σέ; Ὁ ἥρως, ὁ δίκαιος, ὁ σοφὸς Βελισσάριος!..... Ἀχ! τώρα πλέον πρέπει νὰ πιστεύσῃς ἑαυτὸν εὐτυχῆ, Γυλίμερ, σκάπτοντα τὸν κῆπόν σου.

Καὶ λέγων τοὺς λόγους τούτους ὁ βασιλεὺς τῶν Βανδάλων ἔλαβε πάλιν τῶν δίκελάν του.

(Κατὰ τὸ Γαλλικόν) Δ. Δ. ΜΑΡΓΑΡΗΣ

Ο ΑΠΟΛΩΛΩΣ ΒΙΟΣ

ὑπὸ ΕΡΜΑΝΝΟΥ ΛΟΥΝΤΖΗ

(συν. ὅρα φύλ. στ'.)

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

Οἱ Περιηγηταί.

Οἱ περιηγηταὶ εἶχον περιμείνει ἕως οὗ ἀνοιχθῶσιν αἱ θύραι τῆς πόλεως, αἵτινες ἕνεκα τῆς λίαν πρωϊνῆς ὥρας ἦσαν εἰσέτι κεκλεισμέναι· ἐνῷ δὲ οἱ σκοποὶ ἐπεθεώρουν τὰ διαβατήρια, ἐπηύξανε τὴν λύπην τοῦ Εὐγενίου ἡ θέα ἐκείνων τῶν τόπων καὶ τῆς θύρας ἐκείνης, ἅτινα ἐπανέφερον εἰς τὸν νοῦν του ὀδυνηρὰς ἀναμνήσεις. Τὰ δένδρα, ἀποβαλόντα τὴν ἄχροιαν αὐτῶν, ἀνέθαλλον διὰ νέων φύλλων, καὶ διαυγὲς διὰ τῶν τάφρων ἔτρεχε τὸ ὕδωρ ἀκτινοβολοῦν ἐκ τῶν ἀκτίνων τῆς σελήνης, ἥτις ἤρχιζε νὰ ἀμαυροῦται ἅμα τῇ ἀνατολῇ τῆς ἡμέρας.

Εἰσῆλθες ποτὲ εἰς αἴθουσαν χορευτικῆς ἑσπερίδος, ἐν ᾗ ἔζεον οἱ χοροὶ ζωπυρούμενοι ὑπὸ τοῦ ἤχου θορυβωδῶν ὀργάνων, τὴν ἐπαύριον τῆς ἑορτῆς; Τὴν εἶδες πόσον ἀπέβη σκοτεινὴ καὶ σιωπηρά; Τὰ πάντα ἐν ἀταξίᾳ, θρανία ἀνεστραμμένα, ἄνθη διεσκορπισμένα καὶ καταπατούμενα ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, κόνις συμπεπυκνωμένη ἐπὶ τῶν πολυτελῶν ἐπίπλων, ἀὴρ δύσπνους. Οὐχὶ ἀλόγως θὰ παρωμοίαζες τοιοῦτον τόπον πρὸς τὴν ψυχὴν τοῦ Εὐγενίου, εἰσέτι ἐκπλήκτου ἐκ τῆς ἀκρασίας τῶν αἰσθημάτων καὶ τῆς παραφορᾶς τῆς φαντασίας.

—Παρὰ τὸ ἀγαθὸν τὸ κακόν, αἱ δυσαρέσκειαι συγκερασμέναι μετὰ τῶν ἡδονῶν—ὑπεντοθόρυζεν ὁ Κώνστας λαμβάνων ἐν τῇ ἁμάξῃ θέσιν παρὰ τῷ Εὐγενίῳ, ἀφοῦ κατέβαλε πᾶσαν φροντίδα ὅπως βεβαιωθῇ ὅτι οὐδὲν μέσον εἶχε παραλείψει πρὸς τὴν κατὰ τὸ ἐνὸν θεραπείαν τῶν ἀναποφεύκτων τῆς ὁδοιπορίας κακουχιῶν. Ἀλλ' ἅμα ὡς ἐκίνησαν, ὁ συνοδοιπόρος τοῦ Εὐγενίου, κυριεύεται ὑπὸ διαρκοῦς ἀνησυχίας· κατὰ πᾶσαν στιγμὴν προβάλλει τὸ ἥμισυ τοῦ σώματός του ἔξω τοῦ θυρέτρου, ἐπιτιμῶν τοὺς ἁμαξηλάτας, ὁτὲ μὲν ὅτι μαστίζουσι πολὺ τοὺς ἵππους, ὁτὲ δὲ διότι δὲν τοὺς μαστίζουσι παντάπασιν. Προσπαθῶν δὲ νὰ κατευνάσῃ τὴν ἔξαψιν τῆς ὀργῆς του, περισπᾷ ἐπ' ὀλίγον τὸ πνεῦμά του, ἀλλ' ἔπειτα προκύπτει αὖθις ὅπως ἐρωτήσῃ ἐὰν θὰ εὕρωσι καθ' ὁδὸν ἀχυρῶνας ἢ ξενοδοχεῖον, καὶ ἀρχίζει νὰ βαττολογῇ ὅ,τι τῷ ἔλθῃ εἰς τὴν κεφαλήν. Μετ' οὐ πολὺ τῷ ἐπέρχονται νέαι παραφοραί, καὶ ἐκχέει τὴν ὀργήν του, αἰτιώμενος τὰς ταλαιπωρίας τῆς περιηγήσεως καὶ καταρώμενος τὴν ἀπότομον ἐκείνην ὁδόν, ὡς ἐκ τοῦ ἀποκρήμνου τῆς ὁποίας προσκόπτει συνεχῶς καὶ κλονεῖται ἀνὰ πᾶν βῆμα ἡ ἅμαξα. Εἰς ἕκαστον κλονισμὸν ἐκφέρει μεγάλας κραυγάς, βεβαιῶν ὅτι αἰσθάνεται ὅλον τὸ σῶμά του συντριβόμενον, καὶ ὅτι δὲν ἀντέχει πλέον εἰς τὸ μαρτύριον τοῦ ἀνωφεροῦς ἐκείνου δρόμου, ἕως οὗ ἀποβάσης ὁμαλῆς τῆς ὁδοῦ, ἡ ὀξυθυμία του βαθμηδὸν πραΰνεται, κλείσας δὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ σιωπήσας, δίδει σημεῖον ὅτι ἐντελῶς θέλει νὰ ἡσυχάσῃ.

Ὁ Εὐγένιος ἐντούτοις καθορᾷ ἐκ τῶν ἀκρωρειῶν τὴν πόλιν μετὰ τῶν ὑψηλῶν της κωδωνοστασίων ἐπιχρυσωμένων ὑπὸ τοῦ ἡλίου, ἀπευθύνων δὲ σιωπηλὸν χαιρετισμὸν πρὸς τὸν τόπον ἐκεῖνον ἔμπλεον πολλῶν γλυκερῶν καὶ ἐπωδύνων ἀναμνήσεων, ὅπου τοσοῦτον βίαιον ἠσθάνθη τὸν σάλον τῶν παθῶν του, αἰφνίδιον αἴσθημα πικρίας καταθλίβει τὴν καρδίαν του, ἴσως οὐχὶ ἀνόμοιον πρὸς ἐκεῖνο, ὅπερ δοκιμάζει ὁ ἑτοιμοθάνατος κυμαινόμενος μεταξὺ τῆς ὀδύνης τοῦ νὰ ἐγκαταλείψῃ ὅ,τι κατὰ τὴν ζωὴν τῷ ὑπῆρξε προσφιλές, καὶ τῆς ἀλγεινῆς ἀβεβαιότητος περὶ τοῦ ἐπικειμένου αὐτῷ μέλλοντος.

—Καλῶς εἶπεν, ὁ εἰπών, ἢ ἄκμων ἢ σφύρα· τύπτε, ἂν δὲν θέλῃς νὰ τύπτησαι—τοιοῦτον ἀπόφθεγμα ἐπρόφερεν ὁ Κώνστας, ἀφοῦ ἐπὶ μικρὸν κατηυνάσθη ἡ ζέσις ἔριδός τινος διεγερθείσης μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τῶν ἁμαξηλατῶν, διαρκούσης τῆς ὁποίας ὁ Εὐγένιος ποσῶς δὲν εἶχε κινηθῆ. Καὶ βεβαίως οὗτος δὲν ἤθελε προσέξει εἰς τὸ ἀλλόκοτον συμπέρασμα, ἐὰν δὲν εἰδοποιεῖτο ἐκ τῆς ὠθήσεως τοῦ ἀγκῶνος παρὰ τοῦ ἀνυπομόνου συνοδοιπόρου του. Τοσοῦτον εἶχεν ἐμφιλοχωρήσει εἰς περιαλγῆ σκέψιν, ἥτις ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν τῷ ἀπέσπα ἐκ τοῦ στήθους μυχαιτάτους στεναγμούς.

Ἀφιχθέντες τὸ ἑσπέρας εἰς τὸ ξενοδοχεῖον, ὅπου εἶχον ἀποφασίσει νὰ διανυκτερεύσωσιν, ὁ Εὐγένιος μετέβη εἰς τὸ μᾶλλον ἀπόκεντρον δωμάτιον, ἐνῷ δὲ ὁ φίλος του ἀνεστάτωνε τὴν οἰκίαν, φέρων ἄνω κάτω ὑπηρέτας καὶ ξενοδόχους, κραυγάζων μεγάλως περὶ τοῦ δείπνου, τῆς κλίνης καὶ ὅλων τῶν εὐχερῶν ἀνέσεων, ἃς διὰ πάσης θυσίας ἀπῄτει ἀπὸ πτωχόν τι ὀρεινὸν ξενοδοχεῖον, οὗτος ἦτο κεκρυμμένος εἰς τὸν θαλαμίσκον του, καὶ ἐπηύξανε διὰ παντοειδῶν λογισμῶν τὴν μελαγχολίαν του. Διατελέσας οὕτω πως ἐπί τινα καιρόν, ἐξήγαγε γεωγραφικόν τινα χάρτην, καὶ ἀφοῦ τὸν ἥπλωσεν ἐπὶ τῆς τραπέζης, θέτων ἐπ' αὐτοῦ τὴν χεῖρα, ὅπως μὴ συμπτυχθῇ, ἐστήριξε τὸν πώγωνα ἐπὶ τῆς παλάμης, καὶ ἤρχισε να διατρέχῃ ταχέως διὰ τῶν ὀφθαλμῶν ἀπείρους ἐκτάσεις, μεταβαίνων διὰ τοῦ νοὸς ἀπὸ τοῦ ἑνὸς εἰς τὸν ἄλλον πόλον.—Εἰς τὰς ἀκτὰς ταύτας περιεπλανήθη ὁ Ὀδυσσεύς . . . Ἐνταῦθα ὑπέστη ὁ Αἰνείας τὰς περιβοήτους τρικυμίας . . . Ἰδοὺ ἡ ὁδὸς τοῦ Μάρκου Πόλου . . . Ἐδῶ ἐρριψοκινδύνευσεν ὁ Κολόμβος . . . ὁ Βάσκος δὲ Γάμας . . . ὁ Ἀμέρικος . . . καὶ ἕνα πρὸς ἕνα ἀνεμιμνήσκετο τοὺς ἀτρομήτους ναυσιπόρους, τὰς διαφόρους περιπετείας καὶ τὰς παντοίας τύχας των. Ἔπειτα θεωρῶν διὰ τοῦ παραθύρου, καὶ βλέπων σελαγίζοντας τοὺς ἀστέρας, ἐφαντάζετο ὅτι ἔβλεπε κόσμον ὁλόκληρον εἰς ἕκαστον αὐτῶν, κόσμον περὶ ὃν ἕτεροι κόσμοι περιδινοῦνται οὐχὶ κενοὶ

καὶ ἔρημοι, ἀλλ' ἀναμφιλέκτως κατῳκημένοι. Ἀ! ἂν ἠδυνάμην νὰ διοδεύσω διὰ τῶν ἀπείρων ἐκείνων ἐκτάσεων, ἂν ἠδυνάμην νὰ ἴδω τοὺς ἀγνώστους κατοίκους των! Ἀλλὰ καὶ εἰς αὐτὴν ἔτι τὴν ρανίδα τῆς δρόσου, ἥτις κατὰ τὴν πρωΐαν στίλβει ὡς ἀδάμας ἐπὶ τοῦ κάλυκος τοῦ ἄνθους, ἐνδιαιτῶνται, ὡς καὶ ἐν τῷ μεγίστῳ τῶν πλανητῶν, εὐάριθμα πλάσματα! Τὰς σκέψεις των, τὰς ἀγαλλιάσεις καὶ τὰς λύπας των, τίς δύναται νὰ ἐννοήσῃ;

Ἐν τῷ μεταξύ, ἀναπετασθείσης τῆς θύρας, εἰσέρχεται ὁ Κώνστας, ὅστις δυσανασχετήσας ὅτι εἶδε τὸν φίλον του, εἰσέτι ρεμβάζοντα καὶ μόλις στρέφοντα πρὸς αὐτὸν τὴν κεφαλήν, μετὰ σκαιοῦ τρόπου τὸν χαιρετᾷ, καὶ ἀπέρχεται χωρὶς νὰ φροντίσῃ πλέον περὶ αὐτοῦ καθ' ὅλην ἐκείνην τὴν ἑσπέραν. Οὕτω δὲν ἔπραξεν ὁ Εὐγένιος· ἠρώτησε περὶ τοῦ συντρόφου των, μετὰ προθυμίας· ἀλλὰ μαθὼν ὅτι ηὗρε καλλιτέραν συναναστροφὴν μετά τινων ξένων πρὸ μικροῦ ἀφιχθέντων, ᾐσθάνθη ἐνδόμυχον εὐχαρίστησιν βλέπων ἑαυτὸν πάντῃ ἐλεύθερον καὶ μεμονωμένον. Οὐχ ἧττον ὅμως δὲν ἀνεύρισκε τὴν ἠρεμίαν ἐκείνην, ἣν ἐπεθύμει· καὶ οὐδὲ ἡ νάρκωσις τοῦ σώματός του ἕνεκα τῶν κλονισμῶν τῆς ἁμάξης, ἴσχυον νὰ τῷ ἐπιφέρωσιν ὕπνον. Κατεκλίνθη ὅπως ἀναπαυθῇ, ἀλλὰ μάτην, διότι ἐνδόμυχός τις μανία σχεδὸν πυρετώδης τὸν ἠνάγκαζε νὰ συστρέφηται, ὁτὲ μὲν ἐπὶ τοῦ ἑνός, ὁτὲ δὲ ἐπὶ τοῦ ἑτέρου τῶν πλευρῶν· ἐκ διαλειμμάτων ἐφαίνετο ὅτι τὸν κατελάμβανεν ὁ ὕπνος, ἀλλ' ἔπειτα ἀνεσκίρτα ὡσανεὶ τὸν προσεκάλει τις, οὕτως ὥστε πρὶν ἡ ἀνατείλῃ ἡμέρα, ἐγερθεὶς καὶ ἐνδυθεὶς ἵστατο ἀκροαζόμενος μέγιστον θόρυβον ἐν τῷ ξενοδοχείῳ. Οἱ ὑπηρέται πατάσσοντες τὰς θύρας, εἶχον ἐξεγείρει τὰς ὑπηρέτιδας, αἵτινες, κρατοῦσαι λυχνίας, ἔτρεχον πρὸς αὐτοὺς ἀπαντῶσαι δι' ὀξέων κραυγῶν πρὸς τὰς προσκλήσεις των· ἐπήγαινον καὶ ἤρχοντο μετὰ σπουδῆς, οἱ δὲ κύνες ἔβαλον διατόρους ὑλακάς, μεταξὺ δὲ τοσούτων διαφόρων κραυγῶν, διεκρίνετο ἡ φωνὴ τῆς ξενοδόχου, διδούσης διαταγὰς ἐν τῷ μέσῳ τῆς ταραχῆς.

Ὁ Εὐγένιος προκύψας τοῦ παραθύρου, βλέπει διὰ τῶν σκιῶν τῆς νυκτός, μόλις διασκεδαζομένων ὑπὸ τῶν πρώτων ἡλιακῶν ἀκτίνων, ὄρη, κρημνούς, καὶ εἰς ὅλα τὰ πέριξ, τόπον ἔρημον καὶ ἄγριον. Εἰς τὸ προαύλιον ἔκειτο ἅμαξά τις μὲ τοὺς ἵππους συνεζευγμένους, οἵτινες χρεμετίζοντες καὶ διὰ τῶν ποδῶν ἀνασκαλεύοντες τὴν γῆν, ἔσειον τὰ κωδώνια αὐτῶν, ἐνῷ οἱ ἁμαξηλάται ἐπλατάγιζον τὰς μάστιγας ἀτενίζοντες πρὸς τὰ παράθυρα, ὅπου ἔβλεπον φῶτα. Μετ' οὐ πολύ, περιεστοιχισμένος ὑπὸ ὑπηρετῶν φερόντων φανούς, καὶ ὑποστηριζόμενος ὑπὸ δύο ἄλλων, ἀναβαίνει εἰς τὴν ἅμαξαν ἀνήρ τις ἐγκερκοδηλημένος εἰς τὸν ἐπενδύτην του, καὶ φορῶν εἰς τὴν κεφαλὴν χονδρόν τι κάλυμμα, συγχρόνως δὲ ὁρμᾷ δι' ἑνὸς πηδήματος παρ' αὐτῷ ἕτερόν τι πρόσωπον, ὅπερ ἐκ τῆς εὐκαμψίας φαίνεται πολὺ ἀνθηρᾶς ἡλικίας. Τότε οἱ ἁμαξηλάται διὰ τῆς φωνῆς καὶ τῆς μάστιγος παροξύνουσι τοὺς ἵππους, καὶ ἀφανίζονται μετὰ μικρόν, ἀφίνοντες ὡς πρότερον ἔρημον τὸ ξενοδοχεῖον.

Ὁ Εὐγένιος ἀψοφητεὶ προβάλλει ἠρέμα τὴν κεφαλὴν ἔξω τῆς θύρας τοῦ δωματίου του, καὶ βλέπει παρ' αὐτῷ ἕτερόν τι, οὗτινος ἡ θύρα ἦτον ἠνεῳγμένη, ὑποθέτων δὲ ὅτι ἀνῆκεν εἰς τὸν φίλον του, εἰσέρχεται διὰ τῆς ἀκμῆς τῶν ποδῶν του, καὶ διὰ τοῦ ἀμυδροῦ φωτὸς τοῦ εἰσδύοντος ἐκ τῶν ραγάδων τοῦ παραθύρου διακρίνει κλίνην ἐν ἀταξίᾳ, τὰ προσκεφάλαια τῇδε κἀκεῖσε, αἱ στρωμναὶ ἐρριμέναι κατὰ γῆς, ἐπί τινος τραπέζης, τεμάχια χάρτου μὲ λείψανα φαρμάκων, ξηρία, καὶ ἄλλα μικρὰ πράγματα. Ἀλλ' οὐδεὶς ἀναπνέει ἐκεῖ, καὶ τὰ πάντα μαρτυροῦσιν ὅτι εἶχε προσφάτως ἐγκαταλειφθῇ. Μεταβαίνει εἰς τὴν αἴθουσαν καὶ οὐδένα ἀπαντᾷ· εὑρίσκει μόνον τὸ κατάστιχον ἐν ᾧ ἐγγράφονται τὰ ὀνόματα τῶν ὁδοιπόρων, οἵτινες κατέλυσαν ἐν τῷ ξενοδοχείῳ. Προσηλώνει τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ τί ἀναγινώσκει; — Ὁ Μαρκίων Ν. Ν. μετὰ τῆς συζύγου του.—Αἱ λέξεις ἐκεῖναι, ὡς πεπυρακτωμένος σίδηρος, ἀναξαίνουσι τὰς πληγὰς τῆς καρδίας του· μένει ἄλαλος καὶ σύννους ἐπί τινα στιγμήν, καὶ ἔπειτα ἀπορρίπτων τὸ βιβλίον καὶ εἰσορμῶν ὡς μαινόμενος εἰς τὸν πρὸ μικροῦ ἐπισκεφθέντα κοιτῶνα, ἀνακράζει μεθ' ὑπερμέτρου ἀγανακτήσεως.—Ἐδῶ ἀπήλαυσας τὰς συζυγικὰς τέρψεις, τοὺς ἐναγκαλισμοὺς καὶ τὰς θωπείας . . .! Ὑπὸ τὰς σινδόνας ταύτας ἔθλιψας ἐπὶ τοῦ στήθους τὸν πανευτυχῆ σύζυγον . . . Ἐνταῦθα παρέδωκας τὰ ἡδυπαθῆ μέλλη σου εἰς τὴν βακχείαν τῆς ἡδονῆς, ἐν δὲ τῇ παραφορᾷ τῶν αἰσθήσεων τὰ πάντα ἐλησμόνησας, ἐνῷ μικρὸν μεσότοιχον σὲ ἀπεχώριζεν ἐκ τοῦ ἀνδρὸς ὃν κατέστησας τοσοῦτον ἀτυχῆ! . . . Ἐξερράγη εἰς πλατεῖς γέλωτας ὁ Κώνστας, ὅστις χωρὶς νὰ ἦναι εἰδοποιημένος, ἵστατο ὡς θεατὴς ἐπὶ τῆς θύρας.

—Ἤδη τὸ ἐπερίμενα, ἀρχίζει νὰ λέγῃ, μεταβαλὼν ἐν ἀκαρεῖ ἐπὶ τὸ ἠπιώτερον τὴν μορφὴν τοῦ προσώπου του, ἀφοῦ εἶδεν ὅτι ὁ Εὐγένιος τὸν ἠτένιζε λοξῶς· πλησιάσας δὲ τὸν φίλον του, ἐπαναλαμβάνει·—Ταλαίπωρος! Καὶ ὅμως ἐπεθύμει τόσον νὰ σὲ ἴδῃ.—Ἡ Ἀδελίνα, ἡ Ἀδελίνα! τὸν διακόπτει ὁ ἕτερος, ἐξακοντίζων πῦρ ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν του, οἵτινες ἐφαίνοντο ὡς ὀφθαλμοὶ παράφρονος. Ἡ Ἀδελίνα εἶναι σύζυγος ἄλλου . . . δὲν εἶναι ἰδική μου. Νὰ τὴν συλλογίζωμαι πλέον εἶναι ἔγκλημα καὶ ἀτιμία! Ἐνῷ δὲ ὁ εἷς ἐπειρᾶτο νὰ καταπνίξῃ τοὺς γέλωτας, οἵτινες ἦσαν ἕτοιμοι νὰ ἐκραγῶσιν ἐκ τοῦ ἐνδοτάτου στήθους του, ὁ ἕτερος κρατῶν τὰ δάκρυα, ἐξάγει ἐκ τοῦ στήθους του ἄνθος τι, ὅπερ, καίτοι ἀπὸ πολλοῦ μεμαραμμένον, θρησκευτικῶς τὸ ἐφύλαττε.—Μεῖνε καὶ σὺ ἐνταῦθα· καθόσον νὰ σὲ ἀπορρίψω θὰ ἐπεβάρυνον τὸ πταῖσμά μου.—Ταῦτα δὲ ἔλεγε μὲ τοιαύτην φωνὴν καὶ ἦθος, ὥστε εἰς τὸν σκώπτην ἐπέφερον τὸ ἀποτέλεσμα παθητικῆς τινος κωμικῆς σκηνῆς, οὕτως ὥστε, ὅπως διασκεδάσῃ ὀλίγον μετὰ τοῦ ἐρωτολήπτου, προσεποιεῖτο καὶ αὐτὸς περι-

αλγὲς πρόσωπον, ἤρχισε δὲ νὰ τὸν παρηγορῇ κατὰ τὸν ἰδιάζοντα τρόπον του. Τὰ πάντα ὅμως ἦσαν ἀνωφελῆ, ἐπειδὴ πᾶν ὅ,τι τῷ ἔλεγεν, οὐδὲν ἄλλο ἀποτέλεσμα ἔφερεν, ἢ νὰ ἐπαυξάνῃ ἐπὶ μᾶλλον τὸ πάθος του ἕως οὗ ἀδυνατῶν τέλος νὰ τὸν πείσῃ, περὶ τοῦ ὅ,τι ἀπεκάλει ὀρθὸν λόγον, γινόμενος παράφορος ἐκ τῆς ὀργῆς, ἀνέκραξε.—Τοῦτο δηλοῖ τὸ νὰ ἦναί τις πρωτόπειρος ἐν τῷ κόσμῳ, καὶ ἀνεχώρει ἀποκαλῶν αὐτὸν ἀμαθῆ καὶ βλάκα· ἀλλ' ἀπαντήσας τὴν στιγμὴν ἐκείνην ὑπηρέτην τινὰ τοῦ ξενοδοχείου, καὶ ἀπωθῶν αὐτὸν βιαίως,—Ἐρρέτω ἡ φιλοσοφία—τῷ φωνάζει μᾶλλον παρωργισμένος ἢ πρίν, ὁ δὲ ὑπηρέτης προσηνέστατος καὶ ἀνεκτικὸς, δὲν ἀπαντᾷ εἰμὴ ἀποκαλύπτων τὴν κεφαλὴν, καὶ ἀναγγείλας μετὰ πολλῆς φιλοφροσύνης τὴν ὥραν τῆς ἀναχωρήσεως, τοὺς συνοδεύει, οὐδόλως παρεμβαίνων εἰς τὰς ὑποθέσεις των.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

Ἡ Κραιπάλη.

Εἴς τι καφφεπωλεῖον, τὸ εὐχερὲς τοῦτο ἄσυλον πρὸς ἅπαντας διαθέσιμον, ἐσύχναζεν ὁ Εὐγένιος, ὅπως ἀποφεύγῃ τὰς συνεχεῖς μεμψιμοιρίας τοῦ συντρόφου του. Ἀλλὰ τὸ ἀείποτε σκυθρωπὸν ἦθός του, οἱ ἐπιφυλακτικοὶ τρόποι του, καὶ ἡ βραχυλογία του, πρὸς δὲ τὸ ἀποφεύγειν διὰ παντὸς μέσου τὴν σχέσιν τῶν ἄλλων, συνετέλουν ἵνα οἱ θαμῶνες τὸν ὑποβλέπωσιν, ἡ δὲ ἄγρυπνος χωροφυλακὴ, ἥτις περιεπόλει πάντοτε εἰς τὰ περίχωρα ἐκεῖνα, ἵνα τὸν ἐποφθαλμιᾷ ὡς λείαν προωρισμένην νὰ πέσῃ εἰς τοὺς ὄνυχας αὐτῆς. Καίτοι διέτριβεν εἰς παραλίαν πόλιν ὅπου ἦνθει τὸ ἐμπόριον, καὶ ὅπου ἐκ ξένων καὶ μεμακρυσμένων χωρῶν συνήρχοντο παντοδαποὶ ἄνθρωποι, διάφοροι τὸν ἱματισμὸν, τὰ ἤθη καὶ τὰ ἔθιμα, οὐδὲν ἧττον τόσον ἐκυριεύετο ὑπὸ τῆς ἀνίας, ὥστε δὲν εὕρισκεν οὐδεμίαν ψυχαγωγίαν, ἱκανὴν ὅπως παραμυθήσῃ τὴν ὀχληρὰν ἐκείνην μόνωσίν του. Ἐν μέσῳ δὲ τοσούτου πλήθους, οὐδεὶς τῷ ἐδείκνυε τὴν ἐμπιστοσύνην ἐκείνην, ἥτις λαλεῖ ἀπ' εὐθείας εἰς τὴν καρδίαν, καὶ διεγείρει τὴν ἐνδόμυχον συμπάθειαν.

Τὸ ἰδεῶδες, ὅπερ εἶχε σχηματίσει περὶ τῆς ἀνθρωπότητος, τὸ εὑρίσκει παραμεμορφωμένον εἰς ἐμπορικὸν ὄχλον, εἰς τοὺς ναυτίλους ἐκείνους, τοὺς ἀχθοφόρους, τοὺς ροπωπώλας, τοὺς ἀχθοπώλιδας ἱκανοὺς μόνον εἰς τὸ ἀπατᾷν, καὶ ἰσχυροὺς εἰς τοὺς βραχίονας καὶ τὸν λάρυγγα. Ὁ νοῦς του ἐσκοτίζετο συλλογιζόμενος ὅτι ἅπαντες οὗτοι ἦσαν ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἀνθρωπίνου σπέρματος, καὶ περιεβάλλοντο τὴν ἰδίαν μετ' αὐτοῦ σάρκα. Εἰπέ μοι, Εὐγένιε, σὺ ὅστις, καθὰ γινώσκω, εἶσαι εἰδήμων τῶν θεολογικῶν γνώσεων, ἦτον ἆρά γε τοῦ κόπου ἀντάξιον, εἰς δίκαιος νὰ σταυρωθῇ διὰ τοιοῦτον σκυλολόγιον;—Ὦ φίλε μου, ὑπελάμβανεν ὁ ἕτερος, χρήματα, χρήματα ἐνταῦθα ζητοῦσι. Τὰ πάντα καπηλεύονται καὶ μόνον ἡ ἄγνοια τῆς μεθόδου τοῦ πλουτεῖν νομίζεται ἔγκλημα. Ἐνταῦθα δὲν κερδίζουσι χρήματα ἐπὶ σκοπῷ τοῦ νὰ ζῶσιν ἀνέτως, ἀλλὰ ταλαιπωροῦνται καθ' ὅλην των τὴν ζωὴν ὅπως ἀποθάνωσιν ἔπειτα πολυτάλαντοι.

Ὁ μᾶλλον εὐπορῶν, δύναται περισσότερον, αἱ κακίαι τιμολογοῦνται, καὶ ἂν ὑπάρχῃ ἀρετὴ, ἐπειδὴ αὕτη δὲν δύναται νὰ πωλῆται εἰς τοὺς δρόμους, ὀφίεται εἴς τινα μωρὸν, ὡς τὸ ἄθυρμα εἰς τὸ παιδίον.—Ὁ δὲ Κώνστας ἐπανελάμβανε. — Καὶ οὗτοι, ἂν τυχὸν ἀπέβαινον προσέτι ἑκατομμυριοῦχοι, ὡς ὁ Σένεκας, ἢ Αὐτοκράτορες, ὡς ὁ Μάρκος Αὐρήλιος, τίς οἶδε μήπως ἤθελε τοὺς ἀκούσει τις καταφρονοῦντας τὰ πλούτη, καὶ ἐξευτελίζοντας τὸν στόμφον τῆς ἐξουσίας!

Ἐνῷ δὲ τοιουτοτρόπως διελέγοντο, περιεφέρετο κύκλῳ τῶν δύο φίλων, σμῆνος ἐνδεῶν καὶ ἐπαιτῶν, ἐνδεικνυόντων τὴν φυγόπονον πενίαν των, ἐμπορευομένων δὲ καὶ αὐτῶν ὡς οἱ λοιποὶ, ἐκτὸς ὅτι τὸ κεφάλαιόν των συνίστατο ἀπὸ ἕλκη, ψώραν, καὶ ἄλλων παραπλησίων ἀκαθαρσιῶν. Μεταξὺ αὐτῶν προηγεῖτο τυφλός τις γέρων, ὅστις, ἐκ τοῦ ἤθους τοῦ προσώπου του, καὶ ἔκ τινος εὐγενοῦς συμπεριφορᾶς, ἐφαίνετο ὅτι εἶχε γεννηθῆ εἰς πάντῃ ἀλλοίαν κατάστασιν, καὶ τόσον περισσότερον οἶκτον ἐνέβαλεν εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ Εὐγενίου, ὅσον τὸ πρόσωπον ἐκείνου, τῷ ἀνεπώλει τὸ πρόσωπον τινὸς φίλου του, ἐξ οὗ εἶχεν ἀρτίως ἀποχωρισθῆ. Ἀλλ' ὁ ἐπαίτης ἐννοήσας ὅτι ὁ νέος τὸν παρετήρει περισσότερον τῶν ἄλλων, ὅσῳ μᾶλλον ἠδύνατο, κατεβίβαζεν ἐπὶ τοῦ προσώπου του τὰ μακρὰ κράσπεδα τοῦ ρυπαροῦ πίλου του, καὶ ἐπιμελῶς κρυπτόμενος, περιετυλίσσετο, εἰς τὸν πεπαλαιωμένον ἐπενδύτην του.

—Μία . . . δύο . . , τρεῖς. Ὁ Κώνστας ἐγείρεται καὶ ἀριθμεῖ μίαν πρὸς μίαν τὰς ὥρας ἠχούσας ἐπὶ τοῦ πυργοειδοῦς ὡρολογίου, καὶ ἐπιλέγει.—Εἶναι ἀργά.—Ἔπειτα χωρὶς νὰ εἴπωσιν ἄλλην λέξιν, οἱ δύο φίλοι ἐξέρχονται καὶ δι' ἐσπευσμένου βήματος διευθύνονται πρός τινα οἰκίαν, ἔχουσιν ἐπὶ τῆς θύρας ἔμβλημα ξενοδοχείου, ἔνθα ἱκανὸς ἀριθμὸς φαιδρῶν φίλων εἶχε συνέλθει, ὅπως εὐθυμήσωσι καὶ διασκεδάσωσιν.

Εἰς τὴν ὁδὸν ἠκούοντο ἀπὸ μακρόθεν συγκρουόμεναι παροψίδες καὶ περώνια, μὲ εὐάρεστον κλαγγὴν ποτηρίων, καὶ μεταξὺ τοῦ θορύβου πολλῶν φωνῶν, αἵτινες συγκεχυμένως ἐλάλουν, ἐκρήξεις γελώτων καὶ κραυγαὶ μετὰ τοιαύτης φοβερᾶς ποδοκρουσίας, ὥστε ἐκλονεῖτο ἡ οἰκία καὶ τὸ σεσαθρωμένον σανίδωμα, σαλευόμενον ὑπὸ τῶν κτύπων, ἐφαίνετο ἕτοιμον νὰ καταπέσῃ. Ἅμα εἰσελθόντων τῶν δύο φίλων, ἀναρίθμητοι βραχίονες ἀνυψωθέντες, κυματίζουσιν εἰς τὸν ἀέρα, χειρόμακτρα μετὰ καγχασμῶν, ἐπιφωνήσεων καὶ ἄλλων σημείων χαρᾶς· πρᾶγμα, ὅπερ κατέστησε καταφανὲς εἰς τοὺς νεήλυδας τὴν πρὸς αὐτοὺς εὐγένειαν τοῦ ἐκδεδιηγημένου ὁμίλου, μεθ' οὗ ὁ Εὐγένιος εὑρέθη παρὰ τὴν θέλησίν του συγκαταριθμούμενος.

Ζωηρὰ ὑπηρέτρια, ἔχουσα εὐτραφεῖς καὶ ροδίνους τὰς παρειὰς, τὰ δὲ ὄμματα γοργὰ καὶ λυσίκομος, ὑπηρέτει εἰς τὴν τράπεζαν· οὐδ' ὑπῆρχέ τις μεταξὺ τῶν νέων ἐκείνων, ὅστις νὰ μὴ τὴν ὀφθαλμοδολήσῃ, τῇ

μειδιάσῃ καὶ προσποιηθῇ τὸν ἐρωτομανῆ, ψελίζων εἰς τὸ οὖς αὐτῆς ἐρωτικήν τινα λέξιν, καίτοι ἐκάθηντο περὶ τὴν τράπεζαν καὶ ἕτεραι γυναῖκες, ἐν σῖς καί τις ἀναγορευθεῖσα βασιλὶς τοῦ χοροῦ, μετημφιεσμέναι ἅπασαι εἰς προσωπιδοφόρους.

Ὁ Εὐγένιος ὅπως μὴ καθίσταται φορτικὸς πρὸς τοὺς ἄλλους, ἠγωνίζετο παντὶ σθένει νὰ φαίνηται ἐξωτερικῶς περιχαρὴς καὶ εὔθυμος, καὶ προσποιούμενος ὅτι ἐλάμβανε μέρος εἰς τὴν εὐωχίαν ἐκείνην, δι' ἣν ἐνδομύχως ἠσθάνετο δυσαρέσκειαν ἢ ἀηδίαν, προσεμειδία, ἀλλὰ διὰ τῆς ἄκρας τῶν χειλέων. Ἐνῷ δὲ οἱ ἄλλοι παραδιδόμενοι εἰς τοὺς ἀστεϊσμοὺς καὶ εἰς τὰς προπόσεις, πληροῦντες καὶ ροφῶντες ἰσοχειλῆ κύπελλα, ἤρχιζον νὰ μέλπωσιν ἐν χορῷ, ἡ γυνὴ ἐκείνη, ἣν καὶ ἡμεῖς θέλομεν ἀποκαλέσει βασιλίδα τοῦ συμποσίου, εἶχεν ἀποχωρισθῆ τῶν λοιπῶν. Κατεχομένη ὑπὸ νυσταγμοῦ, προσεπάθει νὰ πλαγιάσῃ ἐπί τινος ἕδρας, καὶ διηυθέτει τὴν ἐσθῆτά της, ἥτις, κατερχομένη κατωτέρω τῶν γονάτων της, ἀπεκάλυπτε τὰς εὐσχήμους κνήμας της, καλυπτομένας ὑπὸ λεπτονήτων καλτίων, ἐξ ὧν διεφαίνετο ἡ ἁβρὰ τοῦ τοῦ σώματος εὔχροια. Ἀλλ' ὅμως τὸ χάριεν πρόσωπόν της ἐμολύνετο ὑπὸ πολλῶν ἐπιστρώσεων ψιμυθίου καὶ φύκους, ἅτινα ἀναλυόμενα ὑπὸ τοῦ ἱδρῶτος, διηυλάκιζον ἀκόμψως τὰς παρειάς της. Ὁ Εὐγένιος τὴν ἠτένιζε, καίτοι δὲ ἠσθάνετο ἀνάλγητον τὴν ψυχήν του, νέα τις οὐχ ἧττον ἄγνωστος θερμότης ἤρχιζε νὰ καταλαμβάνῃ τὸ αἷμά του, ὅταν ἡ ὑπηρέτρια ἀποχωρισθεῖσα τοῦ λοιποῦ ὁμίλου, καὶ ἀρχίζουσα νὰ πράττῃ ἀστειότητας περὶ τὸν Εὐγένιον, πλησιάζει τὴν κοιμωμένην, καὶ ἀτρέμα, ὅπως μὴ τὴν ἀφυπνήσῃ, τῇ ἀφαιρεῖ ἐκ τῆς χειρὸς τὸ προσωπεῖον καὶ τὸ ἐπιθέτει ἐπὶ τοῦ προσώπου της. Τότε στιγμιαίως νομίζει ὁ Εὐγένιος ὅτι ἀναγνωρίζει ἐν τῷ προσώπῳ ἐκείνῳ τὴν μορφὴν τῆς Ἀδελίνης, καὶ ἐπὶ μᾶλλον ἐξάπτεται ἡ φαντασία του· ἀλλὰ,—Εἰς τὸν χορὸν, εἰς τὸν χορὸν — κραυγάζουσιν οἱ θορυβοῦντες συνδαιτημῶνες, ἐξεγειρόμενοι ἅπαντες ἐκ τῆς τραπέζης καὶ δίδοντες πέρας εἰς τὸ συμπόσιον.—Ἐμπρὸς ἡ ὀρχήστρα.—Ἀνασκιρτᾷ εἰς τὸν πάταγον ἐκεῖνον ἡ δείλαιος κοιμωμένη, ἀποβάλλει τὸ προσωπεῖον, καὶ ἀνυψοῖ διὰ τῆς χειρὸς τὸν στέφανον, ὅστις καταπεσὼν ἐκ τοῦ μετώπου, ἐστηρίζετο ἐπὶ τῆς ρινὸς, ἐνῷ δὲ ψηλαφεῖ τὸ ἔδαφος διὰ τῶν ποδῶν ἀναζητοῦσα τὰ πέδηλά της, ἅτινα πρὸς πλειοτέραν ἄνεσιν εἶχεν ἀποβάλλει, τὴν λαμβάνουσι δύο ἐκ τῶν βραχιόνων καὶ τὴν ἐγείρουσιν ὀρθίαν. Αὕτη δὲ τεθορυβημένη ἐκ τοῦ ὕπνου, χασμωμένη καὶ τρίβουσα διὰ τῶν δακτύλων τὰ βλέφαρα ἅτινα τὸ ψιμύθιον καὶ ἡ λήμη εἶχον συγκολλήσει, ἀνοίγει δύο ὄμματα κοκκινωπὰ καὶ νυσταλέα, καὶ συστρεφομένη, τακτοποιεῖ τὰ ἐνδύματά της, μεταξὺ τῶν γελώτων καὶ μυκτηρισμῶν τῶν θεατῶν, οἵτινες κραυγάζουσι περὶ αὐτήν. Γίνεται ἐν τούτοις ἅφαντος ἡ ὑπηρέτρια, ἀλλὰ μετ' οὐ πολὺ ἐπαναλάμπτει εἰσάγουσα τοὺς μουσουργοὺς, δυστήνους τυφλοὺς, γογγύζοντας ὅτι ἀπεσπάσθησαν ἐκ τῶν τέρψεων ὀνείρου, ὅπερ ἔπλαττεν αὐτοῖς πολυτελὲς συμπόσιον ἔμπλεον τῶν ἐκλεκτοτέρων βρωμάτων, ἅτινα εἶχον ὀσφρανθῆ μεταξὺ τῆς κνίσσης τῶν καπηλείων καὶ τῶν ξενοδοχείων, τὰ ὁποῖα καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν εἶχον περιέλθει, κρούοντες τὸ τετράχορδόν των. Ἡρῶτος προχωρεῖ ὁ τυφλὸς ἐπαίτης, μεταμορφωθεὶς εἰς μουσουργὸν, ὅστις ἐπιπόνως βαστάζει ὑπερμεγέθη βάρβιτον, ὁ βαρύφωνος ἦχος τοῦ ὁποίου ἀκούεται ἔπειτα εὐδιάκριτος μεταξὺ τῶν ἄλλων ὀργάνων. Σὺν τῇ μουσικῇ ἄρχονται οἱ χοροὶ, μετὰ πατάγου μεγαλειτέρου. Ἀλλ' αὖφνης ἐκ μέρους τῶν γυναικῶν ἐγείρεται ὠρυγὴ, καὶ ἀπαξάπαντες τρέχουσι πρὸς τὸ παράθυρον.

—Εἶναι ἐκεῖνο, εἶναι ἐκεῖνο, ἀνακράζει ἡ ὑπηρέτρια, τὸ κατηραμένον ὄχημα περιερχόμενον τὰς συνοικίας καὶ συλλέγων τοὺς νεκροὺς πρὸς ἐνταφιασμὸν ἐν τῷ κοιμητηρίῳ. Διαβαίνει τὸ ὄχημα ἀσκεπὲς, ἐπὶ τοῦ ἐμπροσθίου μέρους τοῦ ὁποίου φανός τις διαχέει ὑπέρυθρον λάμψιν, ἐπὶ δὲ τοῦ ὀπισθίου ὀρθοῦται ὁ σταυρός. Ἐντὸς δὲ αὐτοῦ κεῖται νεκρά τις κόρη. Εἰς τὴν θέαν ἐκείνην ἡ ὑπηρέτρια λιποψυχεῖ, καὶ ἀπάγεται ὑπὸ τοῦ τυφλοῦ μουσουργοῦ. Ὁ Εὐγένιος ἐπωφελούμενος τῆς ταραχῆς φεύγει καὶ βλέπει ἄπωθεν εἰς τὸ βάθος τῆς ὁδοῦ φῶς τι ἐκλεῖπον ἅμα τῷ θορύβῳ τοῦ ὀχήματος. Ἀλλ' οἱ βαρεῖς ἦχοι τῆς βαρβήτου ἀντιλαλοῦσιν ἔτι ἔναυλοι εἰς τὰς ἀκοάς του· ἐνῷ δὲ βαθμηδὸν ἀπομακρύνεται φαίνεται ὅτι ἐγγύτερον τὸν πλησιάζουσι καὶ ἀποβαίνουσι μᾶλλον εὔηχοι ἐν τῇ βαθείᾳ τῆς νυκτὸς σιγῇ.

(ἕπεται συνέχεια) Δ. Α. Τ.

ΤΟ ΟΝΟΜΑ ΝΑΠΟΛΕΩΝ.

Nomina pueris pulchra sunt imponenda.
(Plinius)

Nomina honesta praetenduntur vitiis,
(Tacitus)

Ὅτε ὁ ἥρως νικητὴς τῆς Ἀουστερλίτσης, Ναπολέων ὁ Μέγας, ἠθέλησε ν' ἀνεγείρῃ εἰς τὴν μεγάλην πρωτεύουσαν τὴν θριαμβευτικὴν, ἥτις τοσοῦτον ἀξίως ἐκόσμησε τὴν πλατεῖαν τῆς Βανδώμης ἐν Παρισίοις, ἀνέθετο τοῖς σοφοῖς τῆς Ἀκαδημίας τὴν σύνταξιν καταλλήλου ἐπιγράμματος χαραχθησομένου ἐπ' αὐτῆς. Εἰς τὸ ὄνομα Napoleon ἠσθάνοντο μεγίστην δυσκολίαν, διότι οἱ σοφοὶ ἐκεῖνοι πολλὰ ὀλίγα ἐγνώριζον· καὶ πιθανῶς οὐδέποτε μετέβησαν εἰς τὴν θείαν Λειτουργίαν, ἔνθα ἤθελον ἀκούσει ψαλλόμενον τὸ «Domine salvum fac imberatorem nostrum Napoleonem», ἤτοι «Σῶζε, Κύριε, τὸν Αὐτοκράτορα ἡμῶν Ναπολέοντα». Ἐν τούτοις οἱ μακάριοι ἐκεῖνοι σοφοὶ ἤθει δουλοπρεπεῖ καὶ πεπαλαιωμένῳ χρώμενοι, παρέδωκαν ἡμῖν τὴν αἰτίαν τῆς ἀνεγέρσεως τῆς στήλης Λατινιστὶ γεγραμμένην, ὡς νὰ μὴ ἦτο ἱκανὴ πρὸς τοῦτο ἡ γλῶσσα ἡ Γαλλική, ὡς νὰ μὴ ἦτο ἡ πρώτη τότε τοῦ κόσμου γλῶσσα καὶ ἡ μόνη ἐν χρήσει·

ἐν διεθνέσι συναλλαγαῖς· καὶ συνέταξαν οὕτω τὴν ἑξῆς ἐπιγραφήν·

NEAPOLIO IMP. AUG.
MONUMENTUM BELLI GERMANICI
ANNO MDCCCV
TRIMESTRI SPATIO DUCTU SUO PROFFICATI
EX AERE CAPTO
GLORIAE EXERCITUS MAXIMI DICAVIT

Ἤτοι κατὰ λέξιν μεταφραζόμενον,

Νεαπολίων Αὐτοκράτωρ σεβαστὸς
Μνημεῖον πολέμου τοῦ ἐπὶ Γερμανοὺς
Ἐν ἔτει 1805
Ἐν τριμήνῳ διαστήματι, αὐτοῦ ἀρχηγοῦντος, περατωθέντος
Ἐκ χαλκοῦ τοῦ αἰρεθέντος
Εἰς δόξαν στρατιᾶς τῆς μεγάλης ἤγειρεν.

Τὸ ὄνομα τοῦτο Neapolio, δὲν δύναται νὰ ἦνε ἢ ἐκεῖνο τοῦ ἁγίου Νεοπόλου, μαρτυρήσαντος μετὰ τοῦ ἁγίου Σατουρνίνου καὶ δύο ἄλλων ἐπὶ Διοκλητιανοῦ. Ἡ Ρωμαϊκὴ ἐκκλησία τιμᾷ αὐτὸν τῇ 2 Μαΐου Οὐδεὶς, ὡς γνωστὸν, πλὴν τῶν σοφῶν τῆς Ἀκαδημίας, ἐσκέφθη νὰ μετονομάσῃ ποτὲ αὐτὸν Neapolio· καὶ τὸ ὄνομα Napoléon φέρεται ἀπὸ αἰώνων ἤδη ἐν τῇ Ἰταλικῇ χερσονήσῳ καὶ τῇ νήσῳ Κορσικῇ. Ἐν τῇ γενεαλογίᾳ τῶν Βοναπαρτῶν βλέπει τις ὅτι ὁ δεύτερος τῶν τριῶν υἱῶν τοῦ Ἰωάννου Βοναπάρτου, κλάδου τῆς οἰκογενείας ταύτης ἐκ τοῦ 13.ου αἰῶνος, ἐκαλεῖτο Ναπολέων. Κατὰ δὲ τὸν 18.ον αἰῶνα εἷς τῶν θείων τοῦ αὐτοκράτορος ἐκαλεῖτο ἐπίσης Ναπολέων.

Ἐὰν οἱ σοφοὶ τῆς Ἀκαδημίας ἀνεγίνωσκον καὶ ἕτερα ἔργα, πλὴν τῶν ἰδικῶν των, ἤθελον εὕρει πολλάκις ἐν τῷ παρελθόντι ἀναφερόμενον τὸ ὄνομα αὐτό· τὸ ὄνομα τοῦτο ἔφερον ὁ Ναπολέων Ursins, ὁ Ναπολέων de Forti-Braccia, ἀρχιεπίσκοπος τοῦ Montréal ἐν Σικελίᾳ κατὰ τὸν 14.ον αἰῶνα· ὁ Ναπολέων ἄρχων τοῦ Μιλάνου, τελευταῖος τῶν Torregiani. Ὁ δὲ Napoléon de Fossa-Nuova, ἀνεψιὸς τοῦ καρδιναλίου Fossa Nuova, περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ 13.ου αἰῶνος, ἔξοχον πρόσωπον τῆς Ρώμης, διὰ τῆς ἱστορίας αὐτοῦ, κατέστησε τὸ ὄνομα τοῦτο κοινότατον ἐν Ἰταλίᾳ.

Ἰδοὺ ἐν ὀλίγαις λέξεσιν ἡ ἱστορία αὕτη, ἣν ἀναγινώσκει τις κατ' ἔκτασιν ἐν τοῖς Bollandistes.

Τῇ καθαρᾷ τετάρτῃ τοῦ 1218, πρώτῃ ἡμέρᾳ τῆς μεγάλης τεσσαρακοστῆς κατὰ τὴν Ρωμαϊκὴν Ἐκκλησίαν, αἱ εὐσεβεῖς δομινικαναὶ εἰσήρχοντο εἰς τὸ ἐν Ρώμῃ μοναστήριον τοῦ ἁγίου Σίξτου, πρὸς ἵδρυσιν τοῦ τάγματός των. Ἐν ᾧ δὲ συνεσκέπτοντο ἐν γενικῇ συνεδριάσει, προεδρεύοντος τοῦ ἁγίου Δομινίκου παρακαθημένων τριῶν καρδιναλίων ἐπιτρόπων, περὶ τῶν προσόδων, δικαιωμάτων καὶ διοικήσεως τοῦ νέου κοινοβίου, εἰσώρμησεν ἐντὸς τῆς αἰθούσης εἷς ἄνθρωπος συσπῶν τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς του καὶ ὀλοφυρόμενος· ἀποταθεὶς δὲ πρὸς τὴν συνέλευσιν ἀνήγγειλεν ὅτι ὁ νεκρὸς ἱππότης Ναπολέων, ἀνεψιὸς τοῦ καρδιναλίου Fossa Nuova, ἀπέθανε πεσὼν ἀπὸ τοῦ ἵππου του,

Εἰς τὴν εἴδησιν ταύτην, ὁ θεῖος τοῦ φονευθέντος, παρακαθήμενος ἐν τῇ συνεδριάσει ἔμεινεν ὡς εἰ κεραυνόπληκτος, προσέκλινε τὴν κεφαλήν του ἐπὶ τοῦ στήθους τοῦ Ἁγίου Δομινίκου, ἡ δὲ σιωπὴ καὶ ὠχρότης του προεδίδον τὸ μέγεθος τῆς λύπης του.

Ὁ Ἅγιος ἐζήτησε νὰ παραμυθήσῃ αὐτὸν, καὶ ἔδωκεν ἐντολὴν ὅπως παρασκευάσωσι τὸν βωμὸν τοῦ ναοῦ καὶ μεταφέρωσι τὸν νεκρὸν ἐκεῖ, ἵνα τελέσῃ αὐτὸς τὴν ἐπικήδειον λειτουργίαν.

Μετέφερον τὸ πτῶμα εἰς τὴν ἐκκλησίαν καὶ κατέθηκαν αὐτὸ βήματά τινα μακρὰν τοῦ ἱεροῦ βήματος. Ὁ Ἅγιος, οἱ καρδινάλιοι μετὰ τῆς ἀκολουθίας των, ἡ ἡγουμένη μετὰ τῶν εὐσεβῶν αὐτῆς καλογραιῶν, καὶ πλῆθος πολὺ λαοῦ ἠκολούθησαν αὐτὸ εἰς τὸν ναόν· ἡ λειτουργία ἤρξατο εὐθύς.

Διαρκούσης ταύτης ἔβλεπον πάντες τὸν ἱερουργοῦντα Ἅγιον, θερμὰ καὶ ἄφθονα χύνοντα δάκρυα. Κατὰ τὴν ὕψωσιν τῆς Ἁγίας Ὅστιας, ἔκστασίς τις κατέλαβε πάντας καὶ ὁ ἅγιος ἐφαίνετο ὡς εἰ ὑψωθεὶς ἀπὸ τῆς γῆς μέχρις ἑνὸς πήχεως. Πάντες οἱ παριστάμενοι ἔμειναν κατάπληκτοι.

Ὅτε ἡ θυσία τῆς λειτουργίας ἐτελείωσεν, ὁ Δομίνικος διασχίσας τὸ πλῆθος, μετέβη καὶ γονυπετήσας ἐν σιγῇ πρὸς δεξιᾷ τοῦ νεκροῦ προσήρμωσε τὰ διεσχισμένα μέλη αὐτοῦ, θεὶς αὐτὰ εἰς τὴν φυσικήν των θέσιν· μεθ' ὃ προσηυχήθη ἐπί τινας στιγμάς.

Μετ' ὀλίγον δὲ ποιήσας τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ ἐπὶ τοῦ σώματος τοῦ νεκροῦ, ἠγέρθη, καὶ τείνων τὰς χεῖρας πρὸς τὸν οὐρανὸν ὑπὲρ τὸν νεκρὸν ἀνέκραξε γεγονυῖα τῇ φωνῇ «O adolescens Napoleo, in nomine Domini nostri Jesu Cristi tibi duco surge!» ἤτοι «Νεανία Νοπολέων, ἐν ὀνόματι τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ σὲ διατάττω, ἐγέρθητι!...»

Παραυτὰ δὲ ἐνώπιον ὅλων, ὁ νεκρὸς ἠγέρθη πλήρης ζωῆς καὶ ὑγείας.

Ὁ Πάπας, οἱ καρδυνάλιοι καὶ ἅπασα ἡ πόλις, ζωηρῶς θαυμάζουσα, ἐξῆλθον εἰς λειτανείαν καὶ ἀνέπεμψαν πρὸς τὸν Θεὸν τὰς εὐλογίας αὐτῶν διὰ τοιοῦτον γεγονός.

Ὁ ἀναβιώσας νεκρὸς, ἔζησεν ἐν μεγίστῃ ἀρετῇ καὶ ἐλεημοσύνῃ, ὅτε δὲ ὁ Θεὸς ἐκάλεσεν αὐτὸν ἐκ τοῦ κόσμου τούτου εἰς τὰς αἰωνίους μονὰς, ἐπεκλήθη BIENHEUREUZ (Μακάριος).

Ἐπειδὴ δὲ πολλοὶ τῶν λειτουργῶν τοῦ Ὑψίστου δὲν ἐσημείωσαν ἐν τῇ μηνολογίοις αὐτῶν τὴν ἡμέραν αὐτοῦ, ὁ πάπας Πίος VII διώρθωσε τὴν ἀμέλειαν ταύτην ὡρίσας τὴν 16 Αὐγούστου, ἡμέραν μεγαλείου καὶ θριάμβου. Ὁ Ἅγιος Bienherireux ἔχει ἐκκλησίας καὶ παρεκκλήσια ἐν Ἰταλίᾳ, Συκελίᾳ, καὶ Κορσικῇ.

Καὶ οἱ Παρίσιοι δὲ καθῆκον ἔχουσι ν' ἀνεγείρωσιν αὐτῷ ἱερὸν, ὅπως ὁ Μέγας ἐσκόπει Ναπολέων.

Ἀθήνησι 1877. (Ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ)

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Ο ΦΡΑΓΚΛΙΝΟΣ ΩΣ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΗΣ.

Ὡραίαν τινὰ πρωΐαν, ὅτε ὁ Φραγκλῖνος ἐνησχολεῖτο ἐν τῷ τυπογραφείῳ παρασκευάζων τὴν ἐφημερίδα του πρὸς ἐκτύπωσιν, ὀκνηρός τις εἰσῆλθεν εἰς τὸ βιβλιοπωλεῖον αὐτοῦ, καὶ ἔμεινεν ἐπὶ ὁλόκληρον περίπου ὥραν παρατηρῶν τὰ βιβλία κτλ. τέλος δὲ λαβὼν ἓν ἐξ αὐτῶν, ἠρώτησε τὸν παῖδα, τὸν φυλάττοντα τὸ βιβλιοπωλεῖον, τὴν τιμὴν τοῦ βιβλίου.

—Ἓν τάλληρον, ἀπήντησεν ὁ παῖς

—Ἓν τάλληρον! ὑπέλαβεν ὁ ὀκνηρὸς ἀγυραστὴς, ὁ μὴ ἐκτιμῶν τὴν ἀξίαν τοῦ πολυτίμου χρόνου, δὲν δύνασθε νὰ κάμητε συγκατάβασίν τινα;

—Ὄχι· ἓν τάλληρον εἶνε ἡ τιμὴ τοῦ βιβλίου.

Μετὰ παρέλευσιν μιᾶς ὥρας, ὁ ὀκνηρὸς ἐπανέλαβεν·

—Εἶνε ἐδῶ ὁ κ. Φραγκλῖνος;

—Μάλιστα· ἐργάζεται εἰς τὸ τυπογραφεῖον.

—Θέλω νὰ τὸν ἴδω.

Τὸ παιδίον σπεύσας εἰδοποίησε τὸν Φραγκλῖνον, ὅτι κύριός τις τὸν περιμένει εἰς τὸ βιβλιοπωλεῖον. Ὁ Φραγκλῖνος καταλιπὼν τὴν κατεπείγουσαν αὐτοῦ ἐργασίαν, ἠκολούθησε τὸ παιδίον καὶ ἐπορεύθη εἰς τὸ βιβλιοπωλεῖον. Ὁ ἀγροῖκος ἐκεῖνος ἄνθρωπος τὸν ἐρωτᾷ.

— Κύριε Φραγκλῖνε, ὁποία εἶνε ἡ τελευταία τιμὴ τοῦ βιβλίου τούτου;

—Ἓν τάλληρον καὶ τέταρτον, ἀπήντησεν ὁ Φραγκλῖνος.

—Ἓν τάλληρον καὶ τέταρτον! Ἀλλὰ διατί τόσον; Ὁ ἄνθρωπός σας πρὸ ὀλίγου μοι εἶπεν ἓν μόνον.

— Σᾶς πιστεύω, ἐπανέλαβεν ὁ Φραγκλῖνος, καὶ ἐγὼ τότε ἐπρότιμων τὸ ἓν τάλληρον παρὰ τὸ ἓν καὶ τέταρτον, ἂν ἤθελον μείνει εἰς τὸ τυπογραφεῖον καὶ ἐξηκολούθουν τὴν ἐργασίαν μου.

—Ὁ ἄνθρωπος ἐξεπλάγη ἐκ τῆς ἀπαντήσεως τοῦ Φραγκλίνου, ἤθελεν ὅμως νὰ δώσῃ καὶ πέρας εἰς τὴν ὑπόθεσιν τοῦ βιβλίου.

—Ἔλα, ἔλα κ. Φραγκλῖνε, εἰπέτε μου ποῖα εἶνε ἡ μικροτέρα τιμὴ τὴν ὁποίαν θὰ σᾶς δώσω.

—Ἓν τάλληρον καὶ ἥμισυ, κύριέ μου.

—Ἓν τάλληρον καὶ ἥμισυ! Ἀλλὰ πῶς, σεῖς πρὸ ὀλίγου μοὶ εἴπατε ὅτι ἡ τιμή του εἶνε ἓν τάλληρον καὶ τέταρτον καὶ τώρα...

—Μάλιστα, δὲν τὸ ἀρνοῦμαι! ἐπανέλαβεν ὁ Φραγκλῖνος διακόψας αὐτὸν, καὶ ἐπεθύμουν τὴν τιμὴν ἐκείνην τότε, ἢ τὴν ὁποίαν ἤδη σᾶς ἐζήτησα.

Ὁ ἄργος καὶ ὁ ὀκνηρὸς ἐπλήρωσε τὴν ζητηθεῖσαν τιμὴν τοῦ βιβλίου καὶ λαβὼν αὐτὸ ἀνεχώρησε διὰ τὸ ἔργον του, ἂν εἶχε, ὁ δὲ Φραγκλῖνος ἐπέστρεψεν εἰς τὸ τυπογραφεῖον καὶ ἐπανέλαβε πάραυτα τὴν ἐργασίαν του.

Ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τοῦ πανεπιστημίου τῆς Γοτίγγης εὑρίσκεται σῶμα τῆς Ἁγίας Γραφῆς γεγραμμένον ἐπὶ 5,476 φύλλων φοίνικος.

Ο ΝΕΟΣ ΠΑΡΑ ΤΟ ΡΥΑΚΙΟΝ.

Παρὰ τὴν ὄχθην ῥύακος κάθηται ὁ νεανίας, πλέκει ἄνθη ὅπως σχηματίσῃ στέφανον, καὶ βλέπει αὐτὰ μεταφερόμενα εἰς τὴν ροὴν τοῦ ὕδατος «Ρυάκιον! αἱ ἡμέραι μου διαρρέουσιν ἀδιακόπως, ὡς τὸ ρεῖθρόν σου· ἡ νεότης μου ὠχριᾷ καὶ μαραίνεται καθὼς ὁ στέφανος οὗτος.

* * *

»Μὴ ἐρωτᾷς διατὶ εἶμαι περίλυπος ἐπὶ τῇ ἀνθηρᾷ τοῦ βίου μου ἡλικίᾳ. Τὸ πᾶν ἀγάλλεται καὶ ἐλπίζει ὅταν τὸ ἔαρ ἀναγεννᾶται· πλὴν αἱ ποικίλαι καὶ μυριοπληθεῖς τῆς ἀναζωογονηθείσης φύσεως φωναὶ, δὲν ἐξεγείρουσιν εἰς τὴν καρδίαν μου ἢ βαρυαλγῆ πόνον.

* * *

»Τί μ' ἐνδιαφέρει ἡ χαρά; τί τὸ ἔαρ μοὶ προσφέρει; Ἓν μόνον ὂν ὑπαρχει, ὅπερ ἐγὼ ζητῶ, ὂν ὅπερ εἶνε παρ' ἐμοὶ, διαπαντὸς δὲ μακραν ἐμοῦ. Ἐκτείνω μετὰ θερμότητος τὰς χεῖρά: μου πρὸς τὴν πεφιλημένην ἐκείνην σκιάν Φεῦ! δὲν ἠμπορῶ νὰ ἐγγίσω αὐτὴν, ἡ δὲ καρδία μου μένει κενή.

* * *

»Ἔλθὲ, εὐειδὴς εἰκών· κατάβηθι ἐκ τῆς ὑψηλῆς διαμονῆς σου. Ἐπὶ τοῦ στήθους σου ῥαίνω ἄνθη τοῦ ἔαρος ἀρτιδρεπῆ. Ἀκράσθητι! τὸ δάσος ἀντιχεῖ δι' ἁρμονικοῦ ἄσματος, τὸ δὲ ἀργυροφαὲς ὕδωρ γλυκέως μορμυρίζει· περιχαρῆ πτηνάρια, μάτην περιίπτασθε καὶ μὲ χαιρετᾶτε φαιδρῶς μελῳδοῦντα! ἐμὲ ἀλγεινὴ στενοχωρία περιβάλλει ὑπὸ τὸν εὐρῆ τοῦτον ὁρίζοντα. Ὑπάρχει ἀρκετὴ θέσις ἐν τῇ μᾶλλον μικρᾷ κατοικίᾳ δι' ἓν εὐτυχὲς ζεῦγος συναγαπώμενον.

(Ἐκ τῶν λυρικῶν ποιήσεων τοῦ Σίλλερ) Δ. Μ.

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΠΟΙΗΤΑΣ.

Ἂς προσέξωσιν οἱ ποιηταὶ νὰ μὴ ἀπομακρύνωνται τοῦ λαοῦ· νὰ μὴ παύωσι τοῦ νὰ ἀγαπῶσιν αὐτὸν ἀπὸ τὰς λύπας του ἂς ἀντλῶσι τὰς ἐμπνεύσεις των· τὸ λεκτικόν των ἂς συγκιρνῶσι μὲ τὸ λεκτικὸν ἐκείνου διότι ἀρκεῖ νὰ ἐκλέξῃς διὰ νὰ ἔχῃς τὸ ὡραῖον. Ἂς μὴ κολακεύωσι τοὺς σοφοὺς καὶ τοὺς πλουσίους, ἀλλὰ πρὸς αὐτοὺς σκιαγραφοῦντες ὅτι ἐν τῷ ὄχλῳ ὑπάρχει ἀξιοσημείωτον, ὡς πρὸς τὴν ἁπλότητα, τὴν δύναμιν, τὴν στοργὴν καὶ τὴν λύπην, νὰ καθιστῶσιν αὐτὸν σεβαστόν. Τοὺς δὲ στίχους των παρὰ νὰ βλέπωσι τετυπωμένους ἂς ἀγαπῶσι κάλλιον νὰ ἀκούωσιν αὐτοὺς ἐν τῷ ἄσματι τῶν ἐργαστηρίων καὶ τῶν ἀγρῶν, ὅπερ ἡρέμα καὶ γλυκέως ἐξ αὐτῶν ἐξέρχεται, ὡς ὁ ἀὴρ ὁ κομίζων τὰς εὐωδίας τῶν μοσχοβόλων ἀνθέων.

Ν. ΘΩΜΑΣΑΙΟΣ

ΠΟΙΚΙΛΑ.

Πολιτική τοῦ Θιέρς διαθήκη.

«Ἀφ' ὅτου ἄγω βίον ἀποκεχωρισμένον, λέγει ὁ δημοκρατικὸς ἀνὴρ, ἀπεθέμην πᾶσαν φιλοσοφικὴν ἔπαρσιν καὶ ἐπανῆλθον εἰς τὰ θρησκευτικὰ αἰσθήματα, τὰ ἀποτελοῦντα τὴν κρηπῖδα πάσης συγκεκροτημένης κοινωνίας. Ἐν τῷ μακρῷ καὶ τοσοῦτον ταραχώδει σταδίῳ μου, ἐνίοτε ἴσως ἐλησμόνησα τὴν ἰδέαν τοῦ Θεοῦ, ἀλλ' ἡ ἐμὴ συνείδησις ἔσχε πάντοτε πρόνοιαν νὰ ἐπανορθώσῃ τὴν ἔλλειψιν τῆς μνήμης μου. Ἀποθνήσκω πιστεύων εἰς ἕνα μόνον Θεὸν, ποιητὴν τοῦ παντὸς, καὶ ἐπικαλούμενος τὸ ἔλεος αὐτοῦ ὑπὲρ τῆς ἀθανάτου ψυχῆς μου. Πολλάκις κατεκρίθην ὅτι ἐν τῷ πολιτικῷ μου βίῳ ἐπραγματεύθην τὰ θρησκευτικὰ ζητήματα ἄνευ τῆς ὀφειλομένης αὐτοῖς εὐλαβείας· ἔπραξα ὅμως ὡς πολιτικὸς καὶ οὐχὶ ὡς ἐκκλησιαστικὸς ἀνὴρ. ὀμνύω δὲ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ ὅτι πρώτιστα καὶ μάλιστα ἀπέβλεψα ἑκάστοτε πρὸς τὸ καλὸν τῆς Πατρίδος . . .»

Ἐντέλεια.

Φίλος τις ἐπεσκέψατο τὸν Μιχαὴλ Ἄγγελον καθ' ὃν χρόνον οὗτος ἐτελειοποίει ἀνδριάντα· μετά τινα καιρὸν ἐπεσκέψατο αὐτὸν πάλιν· ὁ γλύπτης διετέλει εἰσέτι ἐργαζόμενος. Ὁ φίλος του ἐμβλέπων εἰς τὸ ἄγαλμα ἀνέκραξεν, «Ὀκνηρὸς ἐμείνατε ἐξ οὗ τελευταῖον σᾶς εἶδον.» «Οὐδαμῶς», ἀπήντησεν ὁ γλύπτης, μετεκόσμησα τὸ μέρος τοῦτο, καὶ ἐστίλπνωσα ἐκεῖνο· ἐλέπτυνα τὴν μορφὴν ταύτην καὶ κατέστησα προέχοντα τὸν μυὸν τοῦτον. Περιῆψα περισσότερον ζωτικὸν εἰς τὸ χεῖλος τοῦτο καὶ πλείονα ἐνέργειαν εἰς τὸ μέλος τοῦτο.» «Καλῶς, καλῶς», ὑπέλαβεν ὁ φίλος, «ἀλλὰ ταῦτα πάντα εἶνε μηδαμινά.» «Δυνατὸν», ἀπεκρίθη ὁ Ἄγγελος, «πλὴν ἐνθυμοῦ ὅτι τὰ μηδαμινὰ παράγουσι τὴν ἐντέλειαν καὶ ὅτι ἡ ἐντέλεια δὲν εἶνε μηδαμινόν.»

(Αἰδ. Caleb Colton.)

Μέγα ξενοδοχεῖον.

Ἐν τῇ νέᾳ Ζέρσοῦ τῆς Ἀμερικῆς ὑπάρχει παρὰ τῇ παραλίᾳ ξενοδοχεῖον, οὗτινος ἡ πρόσοψις ἔχει μῆκος 1,318 πόδας (ἀκριβῶς τέταρτον μιλίου), ἡ δὲ χωρητικότης αὐτοῦ εἶνε τοσοῦτον μεγάλη, ὥστε ἄνευ τῆς ἐλαχίστης στενοχωρίας δύνανται νὰ κατοικῶσιν ἐν αὐτῷ 3,800 ἄνθρωποι.

Τοκογλύφος καὶ δανειστής.

—Καὶ ἄλλην προθεσμίαν νὰ σοὶ δώσω διὰ νὰ μοὶ ἐπιστρέψῃς τὸ κεφάλαιον! . . . Ἀλλ' ἀγαπητὲ, τώρα τρία ἔτη οὔτε κἂν τοὺς τόκους ἠδυνήθης νὰ προφθάσῃς . . .

—Τί νὰ σοῦ εἰπῶ, πατέρα μου, ὁποῦ οἱ τόκοι σου καθὼς τρέχουν! . . νὰ τοὺς προφθάσω εἶδες τί λές; . .

ΑΝΘΟΔΕΣΜΗ.

*** Αἶσχος εἰς τὰ πάθη, ἅτινα καθιστῶσι τὸν ἄνθρωπον μικροπρεπῆ. (Οὐγγὼ)

*** Ἡ ἀπελπισία παράγει ἐνίοτε τὴν νίκην.

*** Ἡ διαφθορὰ τῆς κοινωνίας δὲν ἔχει ἀνάγκην ἀπὸ κόλακας, ἀλλὰ ἀπὸ χειρούργους. (Κάτων)

*** Τὸ πνεῦμα ἀναπτύσσεται ἐν τῇ συναναστροφῇ, ἡ δὲ ψυχὴ μεγαλύνεται ἐν τῇ μοναξίᾳ. ***

Τὸ κατωτέρω προϊὸν τῆς δημοτικῆς ποιήσεως, ὅπερ φιλοφρόνως μᾶς ἀπέστειλεν ὁ ἐκ Καλαμῶν κ. Δ. Μπενῆς, ψάλλεται ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἐν τῇ ὡραίᾳ Καστανίτζᾳ, χωρίῳ ὀλίγῳ ἀπέχοντι τοῦ Γυθείου καὶ τῆς θαλάσσης. Σ. τ. Δ.

ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΑΣΜΑΤΑ.

Ο ΠΑΝΑΓΙΩΤΑΡΟΣ.

Γιὰ κλαῦτε δένδρα καὶ κλαριὰ 'κλησιαῖς καὶ μοναστήρια,
Κλαῦτε τὸν Παναγιώταρο καὶ τὸν Κολοκωτρόνη,
Ποῦ ἦταν στὴ Μάνη φλάμπουρο καὶ στὸ Μωριὰ κολόνα.
Μὰ ἦταν καὶ στὴ Καστανίτσα ἕνα δένδρο μεγάλο,
Μὰ 'χε τὰ φύλλα πράσινα καὶ τὰ κλαριὰ βαμμένα,
Τὰ φύλλα προσκυνούσανε καὶ τὰ κλαριὰ τοῦ λένε·
—Προσκύνα Παναγιώταρε μὲ τὸν Κολοκοτρώνη.
—Δὲν προσκυνάω στὸ πασσᾶ, ταέτο δὲν τοῦ κάνω,
Μόν' προσκυνῶ τὴ Παναγιὰ καὶ τὸ Θεὸ πιστεύω.
Δὲν εἶμαι ἐγὼ Μαυρόγιωργης, δὲν εἶμαι Πανετάκης,
Μον' εἶμαι ἀφέντης 'ξακουστός, εἶμαι Βενετσανάκης.
Κ' ἔχω λεβένταις διαλεκτοὺς καὶ ἀτός μου παλληκάρι.
Ἔχω καὶ κτίρια δυνατὰ καὶ ζαερὲ μπασμένον,
Ἔχω καὶ μπαρουτόβολο τριὰ χρόνια νὰ μαλώνω,—
Γιατὶ Πασᾶς ποῦ τ' ἄκουσε πολὺ βαρὺ τοῦ φάνη,
Τὸ στράτευμά του πρόσταξε καὶ φοβερὰ τοῦ λέγει·
—Βάρτε τὸ Παναγιώταρο, βάρτε του τοῦ Χαΐνη.—
Πέφτουν τὰ βόλια 'σὰ βροχὴ καὶ ἡ μπόπαις 'σὰ χαλάζι
Ποῦ νὰ, καὶ κάμποι 'τρέμανε καὶ ἡ γῆ ἀναστενάζει.
Κ' αὐτὸς ὁ Παναγιώταρος καθόλου δὲν δειλιάζει,
Τὰ παλληκάρια χαΐδευε, φουσέκια τοὺς μοιράζει.
—Βάρτε, παιδιά, μὴ σκιάζεσθε, τοὺς Τούρκους μὴ φοβᾶσθε·
Ἔ! τώρα 'ποῦ μαλόνουμε στὴ μάχη νὰ χαθοῦμε,
Γιατὶ 'σὰ προσκυνήσουμε, ραγιάδες θὰ γενοῦμε,
Κιὰ σὲ θέλ' ἄρθῃ ἕνας καιρὸς Σπαΐδες νὰ δεχθοῦμε
Καὶ θὰ μᾶς βλασφημήσουνε ὅσοι καὶ ἂν γεννηθοῦνε.

«In moments te delight devoted»

Ὅταν γλυκὰ τὰ χείλη σου
Στὰ χείλη μου σιμώνῃς
Καὶ μὲ φιλιὰ τὴν ἄδολη
Ψυχή μου στεφανώνῃς,

Ἂν μ' ἀγαπᾷς, ἀγάπη μου,
Ζωή σου μὴ μὲ κράζῃς·
Μοιάζ' ἡ ζωὴ τὸ στέναγμα
Ποῦ φεύγει ὅταν στενάζῃς.

Ψυχή σου, πάντα κράζε με,
Τέτοιο ὄνομα μοῦ πιάνει,
Ἀφοῦ διὰ σὲ ἡ ἀγάπη μου
Ποτὲ δὲν θὰ πεθάνῃ.

(Κατὰ μίμησιν τοῦ Βύρωνος.)

Δ. ΗΛΙΑΚΟΠΟΥΛΟΣ.